

Gminny Program Usuwania Azbestu

Gmina Jedwabno

Opracowany przez Zespół

**WGS84 Polska Sp. z o.o.
ul. Białostocka 22 lok. 30
03-741 Warszawa**

www.wgs84.pl

Spis treści

1. Wstęp.....	3
1.1. Cel i zadania <i>Gminnego Programu Usuwania Azbestu</i>	4
1.2. Zgodność <i>Programu</i> z krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi dokumentami programowymi	5
1.3. Azbest i jego właściwości	7
1.4. Szkodliwy wpływ azbestu na zdrowie człowieka	9
2. Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	11
3. Inwentaryzacja wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Jedwabno.....	18
3.1. Ogólna charakterystyka Gminy Jedwabno	18
3.2. Metodyka przeprowadzenia inwentaryzacji	19
3.3. Analiza wyników inwentaryzacji wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Jedwabno	22
3.3.1. Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachowe obiektów budowlanych	22
3.3.2. Rury i złącza azbestowo-cementowe do pozostawienia w ziemi.....	23
3.3.3. Płyty azbestowo-cementowe w elewacjach budynków.....	23
3.3.4. Drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest.....	23
3.3.5. Podsumowanie ilości wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Jedwabno.....	24
3.4. Rozmieszczenie przestrzenne płyt azbestowo-cementowych	24
3.5. Stan techniczny wyrobów zawierających azbest.....	41
3.6. Struktura własności wyrobów azbestowych	42
3.7. Obiekty użyteczności publicznej	43
4. Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.....	43
4.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.....	43
4.2. Działania informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców Gminy	44
4.3. Procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest	45
4.4. Usuwanie wyrobów zawierających azbest	45
4.5. Unieszkodliwianie odpadów azbestowych.....	46
5. Harmonogram realizacji <i>Gminnego Programu Usuwania Azbestu</i>	46
6. Koszty realizacji <i>Gminnego Programu Usuwania Azbestu</i>	48
7. Źródła finansowania realizacji <i>Programu</i>	52
7.1. Alokacja środków finansowych z budżetu Gminy.....	53
7.2. Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu..	53
7.2.1. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie.....	53
7.2.2. Instrumenty oferowane przez BOŚ we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie	54
7.2.3. Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.	55
7.2.4. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.....	56
8. Monitoring procesu realizacji <i>Programu</i>	59
9. Podsumowanie	62
10. Bibliografia	63
11. Spis załączników, tabel, wykresów i map.....	65

1. Wstęp

Opracowanie niniejszego dokumentu związane jest z realizacją zapisów zawartych w *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*. Na poziomie lokalnym zadania wynikające z *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* powinny być realizowane przez samorząd gminny, do zadań którego w szczególności należy przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Przygotowanie *Gminnego Programu Usuwania Azbestu* poprzedzone zostało wykonaniem inwentaryzacji pokryć dachowych i okładzin elewacyjnych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych, a także innych wyrobów azbestowych. Wyniki inwentaryzacji zostały zebrane w bazie danych. Zgromadzone dane umożliwiły przygotowanie mapy rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest wraz z analizą stanu płyt azbestowo-cementowych (stopnia pilności usunięcia azbestu ocenionego wizualnie).

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji oszacowano koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu Gminy Jedwabno oraz wskazano potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć, polegających na usuwaniu i unieszkodliwianiu wyrobów azbestowych. Zaproponowano także wskaźniki monitorowania realizacji *Gminnego programu usuwania azbestu*.

Gminny Program Usuwania Azbestu (zwany także w dalszej części dokumentu *Programem*) składa się z dziewięciu rozdziałów:

- 1 **Wstęp**, w którym omówione zostały cele i zadania *Programu*, dokonano analizy zgodności *Programu* z dokumentami wyższego rzędu, wskazano właściwości azbestu i jego szkodliwego wpływu na zdrowie człowieka.
- 2 **Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest**, w którym opisany został stan prawny w zakresie użytkowania, usuwania i składowania wyrobów zawierających azbest.
- 3 **Inwentaryzacja wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Jedwabno**, gdzie scharakteryzowano Gminę Jedwabno, opisano metodykę wykonania inwentaryzacji, oszacowano ilość wyrobów zawierających azbest, przygotowano analizy wyników w podziale na rodzaje wyrobów azbestowo-cementowych, stopień pilności usunięcia azbestu i przestrzenne rozmieszczenie obiektów budowlanych, w których wykorzystano płyty azbestowo-cementowe.

- 4 **Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest**, w którym omówiono planowane działania informacyjne, procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, określono listę firm, uprawnionych do usuwania azbestu z terenu Gminy Jedwabno oraz przedstawiono informacje o składowiskach, przyjmujących odpady azbestowe.
- 5 **Harmonogram realizacji *Gminnego Programu Usuwania Azbestu* w latach 2011-2032.**
- 6 **Koszty realizacji *Gminnego Programu Usuwania Azbestu***, w którym oszacowano całkowite koszty usunięcia wyrobów azbestowo-cementowych z terenu Gminy.
- 7 **Źródła finansowania realizacji *Programu***, w którym wskazano potencjalne źródła finansowania bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest.
- 8 **Monitoring procesu realizacji *Programu***, w którym zaproponowano wskaźniki oceny wdrażania *Programu*.
- 9 **Podsumowanie.**

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie umowy z dnia 28 lutego 2011 r. zawartej pomiędzy Gminą Jedwabno i WGS84 Polska Sp. z o.o.

1.1. Cel i zadania *Gminnego Programu Usuwania Azbestu*

Celem opracowania *Gminnego Programu Usuwania Azbestu* jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy do końca 2032 roku. Realizacji tego celu służą następujące zagadnienia:

1. identyfikacja skali zjawiska poprzez określenie ilości i rodzaju wyrobów azbestowych, jakie występują na terenie Gminy Jedwabno,
2. przedstawienie aspektów prawnych użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
3. opracowanie harmonogramu usuwania wyrobów azbestowych,
4. określenie możliwych źródeł finansowania prac związanych z sukcesywnym usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Jedwabno,
5. określenie listy firm uprawnionych do usuwania wyrobów azbestowych z terenu Gminy Jedwabno,

6. przygotowanie listy składowisk odpadów niebezpiecznych, przyjmujących odpady zawierające azbest.

Niniejszy *Program* zakłada realizację zadań inwestycyjnych, zmierzających do oczyszczenia terenów Gminy Jedwabno z wyrobów zawierających azbest oraz pozainwestycyjnych, polegających na:

- a) organizacji kampanii informacyjnych o szkodliwości azbestu oraz bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- b) wdrożeniu monitoringu realizacji *Gminnego Programu Usuwania Azbestu*,
- c) podjęciu działań w kierunku pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych dla wsparcia usuwania wyrobów zawierających azbest i ich unieszkodliwiania,
- d) okresowej weryfikacji i aktualizacji *Programu*.

1.2. Zgodność *Programu* z krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi dokumentami programowymi

Zapisy *Gminnego Programu Usuwania Azbestu* są zgodne z kierunkami wyznaczonymi w:

1. Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
2. Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007 – 2010¹,
3. Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Szczycieńskiego na lata 2010-2013,
4. Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Jedwabno na lata 2006-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2015.

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 został przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą nr 122/2009 z dnia 14 lipca 2009 roku (zmienionej uchwałą nr 39/2010 z 15 marca 2010 r.). Utrzymane w nim zostały następujące cele:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

---

¹ Z informacji zamieszczonych na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego <http://wrota.warmia.mazury.pl> „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014” jest w fazie opracowywania. W roku 2011 lub 2012 zaplanowano również przyjęcie „Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z terenu Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2020”

Cele te osiągnęte będą przez realizację wzajemnie uzupełniających się zadań, na trzech poziomach (centralnym, wojewódzkim i lokalnym: powiatowym i gminnym), finansowanych ze środków prywatnych i publicznych, w tym ze środków budżetowych pozostających w dyspozycji Ministra Gospodarki. Określono zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu do 2032 r. i pogrupowano je w pięciu blokach tematycznych:

1. zadania legislacyjne,
2. działania edukacyjno-informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej,
3. zadania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, z obiektów użyteczności publicznej, terenów byłych producentów wyrobów azbestowych, oczyszczania terenów nieruchomości, budowy składowisk oraz instalacji do unicestwiania włókien azbestowych,
4. monitoring realizacji *Programu* przy pomocy elektronicznego systemu informacji przestrzennej,
5. działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia.

Szacowane jest, że na terenie kraju nadal użytkowane jest ok. 14,5 mln ton wyrobów zawierających azbest. Zaplanowano budowę 56 składowisk odpadów lub kwater przystosowanych do składowania odpadów zawierających azbest.

Jako jedno z najistotniejszych niedociągnięć w dotychczasowej realizacji zadań wskazano zbyt małą ilość gminnych, powiatowych i wojewódzkich programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Plan gospodarki odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010

Plan gospodarki odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010 został przyjęty uchwałą Nr IX/162/07 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 26 czerwca 2007 r.

W *Planie* przyjęto, że na terenie województwa warmińsko-mazurskiego znajduje się 86.095 Mg wyrobów zawierających azbest, a także 100.924 mb rur azbestowo-cementowych, w tym 5.625 Mg odpadów azbestowych na terenie powiatu szczycieńskiego².

W *Planie gospodarki odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010* jako cel w zakresie gospodarki odpadami zawierającymi azbest wskazano

² *Plan gospodarki odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010*

sukcesywne usuwanie azbestu ze środowiska do roku 2032. Mają temu służyć następujące działania:

- przygotowanie powiatowych i gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest poprzedzonych rzetelną inwentaryzacją,
- kontrola prawidłowości działań związanych z usuwaniem, składowaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest,
- rozbudowa istniejących składowisk, przyjmujących odpady azbestowe oraz budowa nowych obiektów,
- prowadzenie kampanii informacyjnych o szkodliwości wyrobów zawierających azbest dla zdrowia i prawidłowego postępowania z odpadami azbestowymi³.

Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Szczycieńskiego na lata 2010-2013

W *Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Szczycieńskiego na lata 2010-2013*, za Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami, przyjęto, że na terenie powiatu szczycieńskiego występuje 5.625 Mg odpadów zawierających azbest, a także, że na jego terenie nie znajdują się rury azbestowo-cementowe.

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Jedwabno na lata 2006-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2015

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Jedwabno na lata 2006-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2015 został przyjęty Uchwałą Rady Gminy Jedwabno Nr XXV/155/06 z dnia 28 czerwca 2006 r.

W wyżej wymienionym *Planie* brak danych na temat ilości wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych na terenie Gminy.

Niniejszy dokument jest kontynuacją celów postawionych w *Planie gospodarki odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010* jakimi są: przeprowadzenie inwentaryzacji miejsc występowania wyrobów budowlanych zawierających azbest oraz bezpieczne dla zdrowia ludzi usunięcie tych wyrobów i zdeponowanie ich na wyznaczonych składowiskach, w sposób eliminujący ich negatywne oddziaływanie.

1.3. Azbest i jego właściwości

Azbesty są minerałami naturalnie występującymi w przyrodzie, należącymi do dwóch

---

³ *Ibidem*

grup: azbestów serpentynowych i azbestów amfibolowych. Do grupy serpentynów należy azbest chryzotylowy (azbest biały), natomiast w grupie azbestów amfibolowych znaczenie mają dwie odmiany: azbest amozytowy (azbest brązowy) i azbest krokidolitowy (azbest niebieski). Wszystkie odmiany azbestu krystalizowały się w postaci cienkich, wydłużonych monokryształów, których długość może niekiedy dochodzić do kilkudziesięciu centymetrów.

Z punktu widzenia chemicznego, azbesty są uwodnionymi krzemianami magnezu. Wzory chemiczne poszczególnych odmian azbestu zostały przedstawione poniżej:

chryzotyl	$Mg_6[(OH)_8Si_4O_{10}]$
krokidolit	$Na_2Fe_3Fe_2[(OH)Si_4O_{11}]_2$
amozyt	$(Fe,Mg)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
antiofillit	$(Mg,Fe)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
tremolit	$Ca_2Mg_5[(OH)Si_4O_{11}]_2$
aktynolit	$Ca_2(Mg)[(OH)Si_4O_{11}]_2$

Azbest chryzotylowy krystalizuje się w postaci rurek, a azbesty amfibolowe przyjmują formę grubszych, pręcikowatych kryształów. Włókna azbestu są wiązkami zbudowanymi z dużej liczby (nawet do kilku tysięcy, a niekiedy nawet kilkudziesięciu tysięcy) włókien elementarnych. W tych wiązkach pojedyncze kryształy azbestu są spojone za pomocą węgla wapniowego.

Największe zastosowanie przemysłowe miał azbest serpentynowy (chryzotylowy), tworzący cienkie żyły w serpentynitach, o giętkich włóknach (do 0,1 μm grubości), odpornych na działanie czynników chemicznych, wysokich temperatur oraz na ścieranie, a także źle przewodzących ciepło i elektryczność. Używany był do wyrobu tkanin ogniotrwałych, okładzin ciernych, szczęk hamulcowych, farb ogniotrwałych, materiałów izolacyjnych oraz niepalnych materiałów budowlanych.

Azbest amfibolowy charakteryzuje się dużą kwasoodpornością. Jest znacznie mniej rozpowszechniony w przyrodzie. Wykorzystywany był w przemyśle chemicznym.

Pomimo, iż występowanie azbestu w przyrodzie jest stosunkowo powszechne, tylko w kilku miejscach na świecie prowadzona była eksploatacja azbestu na skalę przemysłową. Polska nie posiada złóż azbestu nadających się do eksploatacji przemysłowej.

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, biorąc pod uwagę kryterium zawartości azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu:

1. klasa I (wyroby miękkie), których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1.000 kg/m^3 , zawierające powyżej 20% (do 100% azbestu). Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu

do otoczenia. Najczęściej stosowane w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu, używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe, materiały i wykładziny cierne.

2. klasa II (wyroby twarde), których gęstość objętościowa jest większa niż 1.000 kg/m^3 , zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia, np. pęknięcia, ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów oraz rozbijanie w wyniku zrzucania w trakcie prac remontowych⁴.

W Polsce wyroby z klasy II były wykorzystane do produkcji płyt azbestowo-cementowych jako materiał budowlany, otrzymywany w wyniku prasowania mieszaniny cementu z włóknami azbestowymi, głównie w postaci płyt płaskich, falistych oraz rur azbestowo-cementowych. Płyty płaskie i faliste wykorzystywane były do krycia dachów, rzadziej do elewacji budynków gospodarczych i mieszkalnych czy przemysłowych. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo-cementowe, tj. rury służące do wykonywania instalacji wodociagowych i kanalizacyjnych oraz przewody kominowe czy zsypy w budynkach wielokondygnacyjnych.

W Polsce na pokrycia dachowe stosowano głównie płyty faliste, w mniejszym stopniu płyty płaskie. Płyty faliste produkowane były głównie w zakładzie ZWAC „Izolacja” w Małkini, a płyty płaskie w Zakładach Wyrobów Azbestowo-Cementowych w Wierzbicy, Szczucinie, Trzemesznie i Ogrodzieńcu.

Produkcja płyt azbestowo-cementowych w Polsce została zakazana *ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*. W Unii Europejskiej stosowanie azbestu zostało zakazane z dniem 1 stycznia 2005 r.

W rządowym *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* okres trwałości płyt azbestowo-cementowych i innych wyrobów stosowanych w budownictwie określono na co najmniej 30 lat.

1.4. Szkodliwy wpływ azbestu na zdrowie człowieka

Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Szczególną cechą azbestu jest to, że włókna gromadzą się i pozostają w tkance płucnej w ciągu całego życia. Zmiany chorobowe mogą pojawić się po kilku lub nawet kilkudziesięciu latach.

⁴ „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2001

Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i ilości włókien, zatrzymanych w dolnej części układu oddechowego. Wynika to głównie z fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Duże znaczenie ma średnica włókien. Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 mikrometrów, przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, a włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Skręcone włókna chryzotylu o dużej średnicy, mają tendencję do zatrzymywania się wyżej, w porównaniu z igłowymi włóknami azbestów amfibolowych, z łatwością przenikających do obwodowych części płuc.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, dostające się z powietrzem do pęcherzyków płucnych, o średnicy mniejszej od 3 mikrometrów. Według danych zawartych w publikacjach Światowej Organizacji Zdrowia, najważniejszą cechą determinującą zdolność włókien do wywołania nowotworów są ich fizyczne wymiary, czyli średnica poniżej 3 mikrometrów oraz długość powyżej 5 mikrometrów. Nie istnieją dowody, że jeden z typów azbestu niesie ze sobą większe ryzyko zachorowań niż inny, więc wszystkie typy azbestu traktowane są jako powodujące takie samo ryzyko raka płuca. Pomimo istnienia normatywów stężenia włókien azbestu w powietrzu, nie można określić dawki progowej pyłu dla rakotwórczego działania azbestu⁵.

Pomiędzy pierwszym narażeniem a pojawieniem się objawów chorobowych związanych z ekspozycją na azbest najczęściej mija długi okres czasu, co oznacza, że aktualnie wykrywane są skutki zdarzeń, które miały miejsce 20-40 lat temu. Główną patologią zawodową pracowników zakładów przetwarzających azbest jest azbestoza, czyli śródmiąższowe zwłóknienie tkanki płucnej. Włókna azbestowe mogą zalegać w tkance płucnej przez długi okres, a proces zwłóknieniowy może pojawić się po wielu latach od ustania narażenia. Pylica azbestowa może zwiększyć wystąpienie raka płuca i międzybłoniaka opłucnej lub otrzewnej.

Rak płuca jest najbardziej powszechnym nowotworem złośliwym powodowanym przez azbest. Zagrożenie wystąpieniem raka płuca w badanych populacjach zawodowo narażonych na pył azbestu wykazuje duże zróżnicowanie w zależności od typu włókna, technologii przetwórstwa, zawartości włókien respirabilnych w pyle, średnicy, długości, kształtu włókna, stężenia pyłu, liczby lat pracy w warunkach natężenia i ogólnej dawki pyłu⁶. Oba nowotwory, zarówno rak płuca, jak i międzybłoniak opłucnej, rozwijają się gwałtownie i charakteryzują się krótką przeżywalnością.

⁵ „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, pod red. Neonili Szeszeni-Dąbrowskiej, Łódź 2004

⁶ *Ibidem*

Nadal istnieje ryzyko narażenia na kontakt z wyrobami zawierającymi azbest w budynkach, urządzeniach i instalacjach poprzez:

- niewłaściwe składowanie odpadów azbestowych,
- użytkowanie wyrobów azbestowych, prowadzące do zanieczyszczenia powietrza pyłem azbestowym np. w wyniku: korozji i mechanicznych uszkodzeń płyt azbestowo-cementowych, ścierania tarcz sprzętowych i hamulcowych,
- niewłaściwe usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest,
- urządzenia grzewcze, wentylacyjne, klimatyzacyjne i izolacje zawierające azbest.

W celu zminimalizowania narażenia na pył azbestowy wprowadzono zakaz produkcji i stosowania wyrobów zawierających azbest, a regulacje prawne określają wymogi dotyczące bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, a także obowiązki pracodawców i pracowników, wykonujących prace polegające na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

2. Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Na mocy *ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* w celu wyeliminowania produkcji, stosowania oraz obrotu wyrobami zawierającymi azbest zakazano wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyrobów zawierających azbest i azbestu, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest.

Definicja azbestu

Zgodnie z *ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*, azbestem nazywane są następujące włókniste krzemiany:

1. azbest chryzotylowy, nr CAS 12001-29-5,
2. azbest krokidolitowy, nr CAS 12001-28-4,
3. azbest amozytowy (gruenerytowy), nr CAS 12172-73-5,
4. azbest antofilitowy, nr CAS 77536-67-5,
5. azbest tremolitowy, nr CAS 77536-68-6,
6. azbest aktynolitowy, nr CAS 77536-66-4.

Azbest jako substancja szczególnie niebezpieczna

W *ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska* zabroniono wprowadzania do obrotu lub ponownego wykorzystywania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Substancją stwarzającą szczególne zagrożenie dla

środowiska jest m.in. azbest.

Substancje te powinny być wykorzystywane, przemieszczane i eliminowane przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności, a instalacje lub urządzenia, w których jest lub był wykorzystywany azbest, powinny zostać oczyszczone lub unieszkodliwione. Do instalacji lub urządzeń, co do których istnieje podejrzenie, iż były w nich wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, stosuje się wymagania dotyczące postępowania z instalacjami i urządzeniami, w których były lub są wykorzystywane te substancje.

Oznakowanie wyrobów zawierających azbest

Na mocy *rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest*, instalacje lub urządzenia zawierające azbest oraz użytkowane bez zabezpieczenia drogi i pozostawione w ziemi wyłączone z użytkowania rury azbestowo-cementowe należy oznakować.

W przypadku braku możliwości trwałego umieszczenia oznakowania na instalacji lub urządzeniu zawierającym azbest oznakowanie umieszcza się w widocznym miejscu w każdym pomieszczeniu, w którym taka instalacja lub urządzenie się znajdują, dodając ostrzeżenie „Pomieszczenie zawiera azbest”. Oznakowanie rur azbestowo-cementowych umieszcza się na stałych elementach nadpoziomowych instalacji. Drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest podlegają oznakowaniu na elementach pionowych na całym odcinku drogi, po każdym skrzyżowaniu z inną drogą. Drogi zabezpieczone nie podlegają oznakowaniu po potwierdzeniu braku emisji włókien azbestu z odpadów zawierających azbest wykorzystanych do utwardzenia drogi zabezpieczonej. Wzór oznakowania został zamieszczony w załączniku 1.

Inwentaryzacja wyrobów azbestowych

Obowiązek inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest wynika z art. 162 *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska*. Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest*, wyroby zawierające azbest, instalacje lub urządzenia zawierające azbest, drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest, rury azbestowo-cementowe oraz usunięte wyroby zawierające azbest inwentaryzuje się poprzez sporządzenie spisu z natury.

Wynik inwentaryzacji powinien zostać ujęty w „Informacji o wyrobach zawierających azbest” (załącznik nr 2) i przedkładany corocznie w terminie **do dnia 31 stycznia** właściwemu marszałkowi województwa. Osoba fizyczna niebędąca przedsiębiorcą przedkłada informację odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta. Informacja powinna zostać sporządzona w dwóch egzemplarzach. Jeden egzemplarz przedkłada się w formie pisemnej właściwemu organowi, a drugi egzemplarz powinien być przechowywany przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji.

Informacja o rozmieszczeniu dróg zabezpieczonych oraz dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie *ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczonych trwale przed emisją włókien azbestu, na terenie danej gminy oraz o potwierdzeniu braku emisji włókien azbestu z odpadów zawierających azbest wykorzystanych do utwardzenia danej drogi* powinna być ogólnie dostępna w urzędzie gminy oraz na stronie internetowej urzędu.

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska*, informację o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska wójt, burmistrz lub prezydent miasta powinien przedkładać marszałkowi województwa do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy (załącznik 4) w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych oraz w formie pisemnej.

Sukcesywne eliminowanie azbestu

Zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska*, azbest podlega sukcesywnej eliminacji. Sposób postępowania z odpadami został określony w *ustawie o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r.* Przepisami *rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest*, wyroby zawierające azbest mogą być wykorzystywane w sposób niestwarzający zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi w terminie do **dnia 31 grudnia 2032 r.**

Pozostałe obowiązki właściciela nieruchomości

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest*, właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca

nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, powinien przeprowadzić kontrole stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów.

Z przeprowadzonej kontroli okresowej powinna zostać sporządzona w dwóch egzemplarzach „Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (załącznik 3).

Obowiązki wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów azbestowych

Obowiązki wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów azbestowych wynikają z:

1. *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach* w zakresie uzyskiwania odpowiednich decyzji administracyjnych oraz transportu i gospodarki odpadami zawierającymi azbest,
2. *rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.*

Wytwórca odpadów, który prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, konserwacji i napraw, a także przetwarzania odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych, jest obowiązany do uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami. Natomiast wytwórca odpadów, który jednocześnie prowadzi działalność w zakresie rozbiórki i remontów obiektów, w wyniku której powstają odpady zawierające azbest i który przetwarza te odpady w urządzeniach przewoźnych, jest obowiązany do uzyskania jednej decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami, obejmującej odpady powstające w wyniku rozbiórki i remontów oraz odpady powstałe w wyniku eksploatacji urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest.

Wykonawca prac polegających na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, zobowiązany jest ponadto do przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania, posiadania niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego oraz opracowania przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:

- a) identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na

- podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
- b) informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
  - c) zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu,
  - d) ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza.

W celu zapewnienia warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania, wykonawca prac obowiązany jest do:

1. izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska,
2. ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m, przy zastosowaniu osłon zabezpieczających przed przenikaniem azbestu do środowiska,
3. umieszczenia w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych o następującej treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem”; w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit treść tablic informacyjnych powinna być następująca: „Uwaga! Zagrożenie azbestem – krokidolitem”,
4. zastosowania odpowiednich środków technicznych ograniczających do minimum emisję azbestu do środowiska,
5. zastosowania w obiekcie, gdzie prowadzone są prace, odpowiednich zabezpieczeń przed pyleniem i narażeniem na azbest, w tym uszczelnienia otworów okiennych i drzwiowych, a także innych zabezpieczeń przewidzianych w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
6. codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu podciśnieniowego sprzętu odkurzającego lub metodą czyszczenia na mokro,
7. izolowania pomieszczeń, w których zostały przekroczone dopuszczalne wartości stężeń pyłu azbestowego dla obszaru prac, w szczególności izolowania pomieszczeń w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit,
8. stosowania zespołu szczelnych pomieszczeń, w których następuje oczyszczenie pracowników z azbestu, przy usuwaniu pyłu azbestowego przekraczającego dopuszczalne wartości stężeń,
9. zapoznania pracowników bezpośrednio zatrudnionych przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest lub ich przedstawicieli z planem prac, a w szczególności z wymogami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania prac.

Prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest powinny być prowadzone w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska. Po wykonaniu prac, wykonawca ma obowiązek złożenia właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy

pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych. Oświadczenie to powinno być przechowywane przez okres co najmniej 5 lat.

Odpady zawierające azbest

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, azbest został zaliczony do kategorii odpadów niebezpiecznych (C25). Odpady azbestowe zostały umieszczone w następujących grupach zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów:

- 06 07 01* Odpady azbestowe z elektrolizy
- 06 13 04* Odpady z przetwarzania azbestu
- 10 11 81* Odpady zawierające azbest
- 10 13 09* Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych
- 15 01 11* Opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi
- 16 01 11* Okładziny hamulcowe zawierające azbest
- 16 02 12* Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest
- 17 06 01* Materiały izolacyjne zawierające azbest
- 17 06 05* Materiały konstrukcyjne zawierające azbest

Transport wyrobów i odpadów zawierających azbest

Do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest stosuje się przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych. Zgodnie z ustawą z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych, do materiałów niebezpiecznych stosowane są przepisy umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r.

Jednolity tekst umowy ADR został ogłoszony w oświadczeniu rządowym z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. W klasie 9, obejmującej materiały i przedmioty, które podczas przewozu stwarzają zagrożenie inne niż materiały objęte tytułami pozostałych klas, wymieniono materiały, które wdychane w postaci drobnego pyłu mogą zagrażać zdrowiu. W grupie 2.2.9.1.4 umieszczono materiały, które wdychane

w postaci drobnego pyłu mogą zagrażać zdrowiu, obejmują azbest i zawierające go mieszaniny.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, wyroby i odpady zawierające azbest powinny zostać odpowiednio oznakowane, a transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska. Przed załadowaniem przygotowanych odpadów zawierających azbest środek transportu powinien być oczyszczony z elementów umożliwiających uszkodzenie opakowań w trakcie transportu. Ładunek odpadów zawierających azbest powinien być tak umocowany, aby w trakcie transportu nie był narażony na wstrząsy, przewracanie lub wypadnięcie z pojazdu.

Ewidencja odpadów niebezpiecznych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów, ewidencja odpadów azbestowych powinna obejmować następujące dokumenty:

1. karty ewidencji odpadu (załącznik 5),
2. karty przekazania odpadu (załącznik 6).

Składowanie odpadów zawierających azbest

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, usuwane odpady zawierające azbest powinny być składowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne albo na podziemnych składowiskach odpadów niebezpiecznych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26 lutego 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów, składowiska odpadów niebezpiecznych lub wydzielone części na terenie składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów niebezpiecznych pochodzących z budowy, remontu i rozbiórki obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, wymienionych w katalogu odpadów, oznaczonych kodami: 17 06 01* materiały izolacyjne zawierające azbest lub 17 06 05* materiały konstrukcyjne zawierające azbest buduje się w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się.

Odpady składowane są w opakowaniu, w którym zostały dostarczone na składowisko odpadów. Każdorazowo po umieszczeniu odpadów na składowisku odpadów ich powierzchnię zabezpiecza się przed emisją pyłów przez przykrycie izolacją syntetyczną lub warstwą ziemi. Na składowisku odpadów lub kwaterze nie prowadzi się robót mogących powodować uwolnienie włókien. Składowanie odpadów należy zakończyć na poziomie 2 m poniżej poziomu terenu otoczenia, a następnie składowisko odpadów wypełnia się ziemią do poziomu terenu.

3. Inwentaryzacja wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Jedwabno

3.1. Ogólna charakterystyka Gminy Jedwabno

Gmina wiejska Jedwabno położona jest we wschodniej części powiatu szczycieńskiego i zajmuje powierzchnię 311,51 km². Gmina Jedwabno położona jest na terenie Pojezierza Olsztyńskiego i Równiny Mazurskiej⁷.

Gmina sąsiaduje z gminą Nidzica od strony zachodniej, gminą Szczytno od strony wschodniej, gminami: Pasym, Olsztynek i Purda od strony północnej, a także gminami Wielbark i Janowo od strony południowej⁸. W skład Gminy wchodzi 17 sołectw: Brajniki, Burdąg, Czarny Piec, Dłużek, Jedwabno, Kot, Lipniki, Małszewo, Narty, Nowe Borowe, Nowy Dwór Piduń, Rekownica, Szuć, Waplewo i Witówko⁹.

Gminę zamieszkuje 3.531 osób, w tym 1.782 mężczyzn i 1.749 kobiet, a gęstość zaludnienia wynosi 11 os./km² (GUS, 31 grudnia 2010 r.)¹⁰.

Według danych na koniec 2010 r. w gminie działało 261 podmiotów gospodarczych, w tym 10 w sektorze publicznym, a 251 w prywatnym. 210 podmiotów, co stanowi 80% ogółu, to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W gminie ponadto działa 9 spółek handlowych, 2 spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego oraz 1 spółdzielnia (GUS, 31 grudnia 2010 r.)¹¹.

Na terenie Gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Jedwabnie. Do zadań obu instytucji należy edukacja kulturalna mieszkańców gminy, popularyzacja czytelnictwa i działań związanych z aktywnością artystyczno-

⁷ Strategia Rozwoju Gminy Jedwabno

⁸ Ibidem

⁹ Ibidem

¹⁰ Bank Danych Lokalnych

¹¹ Ibidem

kulturalną. W Gminie funkcjonuje także nowoczesne Gminne Centrum Informacji, dzięki któremu mieszkańcy gminy mogą uzyskać pomoc w tworzeniu podań, listów motywacyjnych, CV itp., odbywają się tam także szkolenia komputerowe. Do cyklicznych imprez organizowanych na terenie gminy należą liczne festyny wiejskie m.in.:

- Dni Jedwabna
- Święto Chleba,
- Święto Ziemniaka i Kapusty¹².

Na terenie gminy działają także liczne kluby sportowe i grupy formalne. Wśród najważniejszych należy wymienić:

- Zespół „Fandurka” Seniorzy,
- Grupa wokalna
- Mała Grupa Taneczna klas 1-3
- Zespół Taneczny „STEP ART”,
- Zespół Taneczny „Dziewiątka”,
- Zespół Taneczny „AKME”,
- Teatr Ognia „The Shadows”
- Koła Teatralna „Kulturka i Skałka”¹³.

Gmina Jedwabno jest gminą o dużej różnorodności. W 2005 roku powierzchnia użytków rolnych stanowiła 5.869 ha, w tym powierzchnia gruntów ornych - 3.144 ha (GUS, 2005)¹⁴. Lesistość Gminy wynosi 65,3% (GUS, 31 grudnia 2010 r.)¹⁵.

Na terenie Gminy Jedwabno występują rezerваты przyrody: „Małga”, „Galwica”, „Dęby Napiwodzkie”¹⁶, a także liczne jeziora, w tym m.in. Świętajno, Dłużek, Jezioro Burdąskie.

Sieć wodociągowa Gminy ma długość 50,1 km i korzystają z niej 2.343 osoby – 66% mieszkańców Gminy. Sieć kanalizacyjna ma długość 66,6 km i obejmuje 44% ludności – 1.557 osób (GUS, 31 grudnia 2009 r.)¹⁷. Na terenie Gminy zlokalizowana jest jedna oczyszczalnia ścieków w Jedwabnie. Na terenie gminy znajduje się również około 500 zbiorników bezodpływowych¹⁸.

3.2. Metodyka przeprowadzenia inwentaryzacji

¹² Strategia Rozwoju Gminy Jedwabno

¹³ Ibidem

¹⁴ Bank Danych Lokalnych

¹⁵ Ibidem

¹⁶ Strategia Rozwoju Gminy Jedwabno

¹⁷ Bank Danych Lokalnych

¹⁸ Strategia Rozwoju Gminy Jedwabno

W ramach opracowania *Gminnego Programu Usuwania Azbestu* przeprowadzona została inwentaryzacja obiektów budowlanych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi. Inwentaryzacją nie zostały objęte wyroby zawierające azbest z klasy I (wyroby miękkie).

Inwentaryzacja została przeprowadzona w trakcie wizyt terenowych z wykorzystaniem podkładów mapowych. Na podstawie podkładów mapowych i dodanej siatki ulic przygotowane zostały wydruki, które posłużyły jako materiał pomocniczy do przeprowadzenia inwentaryzacji. Zadaniem inspektorów terenowych było zaznaczenie na wydruku obiektów, które są pokryte płytami azbestowo-cementowymi. Adresy budynków (tam gdzie to było możliwe) pokrytych płytami azbestowo-cementowymi pozyskane zostały w terenie przez inspektorów terenowych.

W trakcie prac terenowych inspektorzy zgromadzili następujące dane dla każdego z obiektów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi.

1. adres obiektu,
2. typ płyt azbestowo-cementowych, stanowiących pokrycie dachowe obiektów,
3. stopień nachylenia dachu spośród 2 następujących: płaski i skośny,
4. stan płyt azbestowo-cementowych (stopień pilności oceniony wizualnie).

Stan płyt azbestowo-cementowych został oceniony z uwzględnieniem zapisów *rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. Nr 71, poz. 649 z późn. zm.) na podstawie oceny punktowej podanych niżej parametrów:

- a) sposobu zastosowania azbestu,
- b) struktury powierzchni wyrobu z azbestem,
- c) możliwości uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem,
- d) miejsca usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych,
- e) wykorzystania miejsca /obektu /urządzenia budowlanego /instalacji przemysłowej.

Powyższa ocena ma charakter uznaniowy i subiektywny. Nie zdejmuje ona z właścicieli nieruchomości obowiązku dokonania oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Obowiązki właściciela nieruchomości zawierającej azbest zostały opisane w punkcie 2 *Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest*.

Na podstawie danych przekazanych przez inspektorów terenowych i podkładu mapowego zostały zaznaczone w oprogramowaniu geoinformatycznym budynki pokryte płytami azbestowo-cementowymi. Dodatkowo dołączona została informacja o typie płyt azbestowo-cementowych, stopniu nachylenia dachu i stanie płyt azbestowo-cementowych.

Powierzchnia dachu pokrytego płytami azbestowo-cementowymi została obliczona w oprogramowaniu geoinformatycznym na podstawie obrysu podstawy budynku z uwzględnieniem informacji o stopniu nachylenia dachu. Szacunkowy błąd statystyczny przeliczenia powierzchni dachów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi może wynosić $\pm 10\%$.

W wyniku przeprowadzonych prac terenowych, kameralnych i z uwzględnieniem materiałów pozyskanych z Urzędu Gminy powstała baza danych zawierająca następujące dane:

1. nazwy ulic,
2. adresy budynków,
3. typ płyt azbestowo-cementowych w odniesieniu do pojedynczego budynku,
4. stopień nachylenia dachu w odniesieniu do pojedynczego budynku,
5. stan płyt azbestowo-cementowych (stopień pilności usunięcia) w odniesieniu do pojedynczego budynku,
6. uwagi.

Baza danych w formie elektronicznej jest integralną częścią *Programu*.

3.3. Analiza wyników inwentaryzacji wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Jedwabno

3.3.1. Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachowe obiektów budowlanych

Wyrób zawierający azbest to każdy wyrób, w którym zawartość azbestu jest równa lub większa od 0,1%. Na podstawie danych zgromadzonych podczas inwentaryzacji oszacowano, iż powierzchnia pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych wynosi 86.621 m².

Tabela nr 1 *Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych*

Lp.	Typ	Powierzchnia [m ²]
1	płyty azbestowo-cementowe płaskie (karo)	357
2	płyty azbestowo-cementowe faliste	86 264
	Razem	86 621

Zinwentaryzowane płyty azbestowo-cementowe faliste stanowią ponad 99,5% łącznej powierzchni płyt azbestowo-cementowych na terenie Gminy.

Wykorzystując dane zawarte w tabeli nr 1 wykonano przeliczenie powierzchni pokryć dachowych z płyt azbestowo-cementowych z [m²] na [Mg] przy założeniu, że średnia masa 1 m² płyt azbestowo-cementowych wynosi 0,013 Mg. Otrzymane wyniki zostały przedstawione w tabeli nr 2.

Tabela nr 2 *Ilość płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych*

Lp.	Miejsce występowania	Ilość [Mg]
1	pokrycia dachów płytami azbestowo-cementowymi płaskimi	5
2	pokrycia dachów płytami azbestowo-cementowymi falistymi	1 121
	Razem	1 126

Na terenie Gminy Jedwabno znajduje się 1.126 Mg płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych.

3.3.2. Rury i złącza azbestowo-cementowe do pozostawienia w ziemi

Rury i złącza azbestowo-cementowe do pozostawienia w ziemi to elementy wyłączonych z użytkowania instalacji ciepłowniczych, wodociągowych, kanalizacyjnych i elektroenergetycznych podziemnych, których usytuowanie nie naraża na kontakt z azbestem przy czynnościach obsługowych użytkowanych instalacji infrastrukturalnych.

Z informacji uzyskanych z Urzędu Gminy wynika, iż w wodociągach gminnych nie są wykorzystywane rury azbestowo-cementowe.

3.3.3. Płyty azbestowo-cementowe w elewacjach budynków

W elewacjach 2 budynków zlokalizowanych na terenie Gminy zinwentaryzowano płyty azbestowo-cementowe o łącznej powierzchni 26 m² (ok. 0,5 Mg).

Tabela nr 3 *Ilość płyt azbestowo-cementowych wykorzystywanych w elewacjach budynków*

Lp.	Miejsce występowania	Ilość [Mg]
1	elewacje i płoty z płyt azbestowo-cementowych płaskich	0
2	elewacje i płoty z płyt azbestowo-cementowych falistych	0,5
	Razem	0,5

3.3.4. Drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest

Na terenie Gminy Jedwabno nie funkcjonują drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest.

3.3.5. Podsumowanie ilości wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Jedwabno

Na terenie Gminy Jedwabno znajduje się 1.126,5 Mg wyrobów azbestowo-cementowych. Zestawienie zostało opracowane w tabeli nr 4.

Tabela nr 4 Ilość wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Jedwabno

Lp.	Miejsce występowania	Ilość [Mg]
1	Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachowe obiektów budowlanych	1 126
2	Rury azbestowo-cementowe do unieszkodliwiania	0
3	Płyty azbestowo-cementowe w elewacjach obiektów budowlanych	0,5
	Razem	1 126,5

Z przeprowadzonej inwentaryzacji wynika, iż na terenie Gminy Jedwabno znajduje się 1.126,5 Mg płyt azbestowo-cementowych, co w przeliczeniu na 1 km² powierzchni Gminy daje 3,6 Mg/km².

Szczegółowe zestawienie otrzymanych wyników inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest zostały przedstawione w załączniku nr 8 do *Programu*.

3.4. Rozmieszczenie przestrzenne płyt azbestowo-cementowych

Na terenie Gminy Jedwabno zinwentaryzowanych zostało 566 obiektów budowlanych, w których wykorzystywane są płyty azbestowo-cementowe. Strukturę rozmieszczenia płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe i elewacje obiektów budowlanych w podziale na poszczególne miejscowości Gminy Jedwabno przedstawiono w tabeli nr 5.

Tabela nr 5 Wyniki inwentaryzacji w podziale na miejscowości Gminy Jedwabno

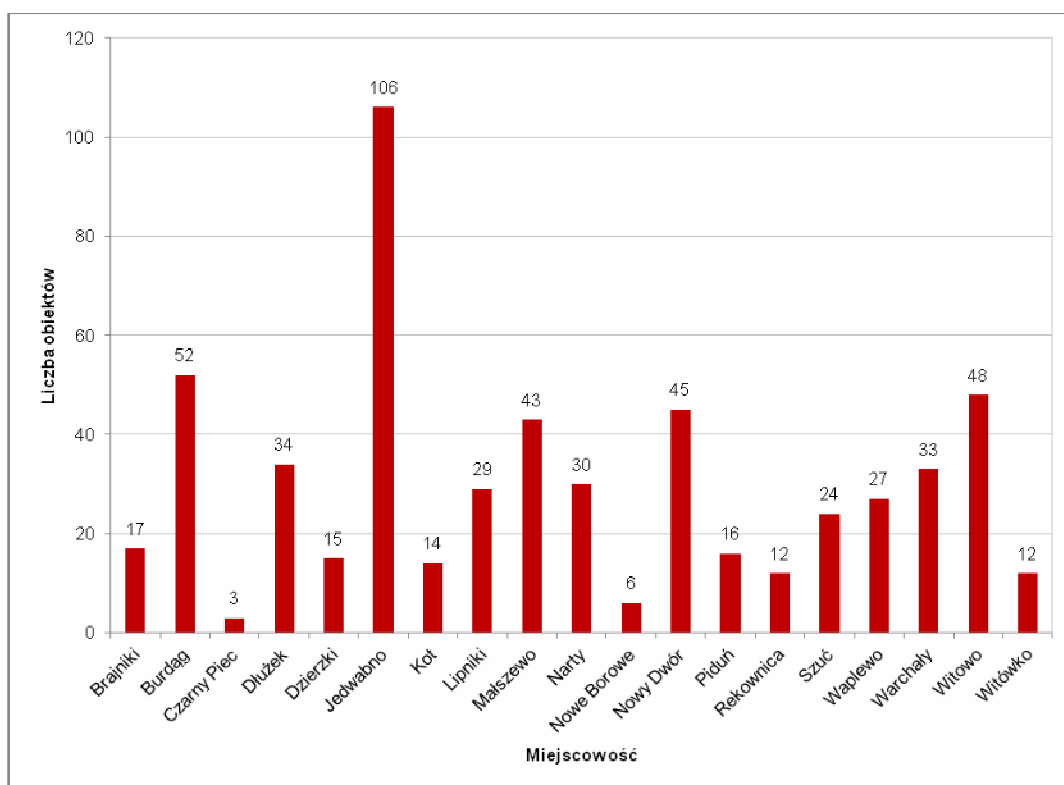
Lp.	Miejscowość	Liczba obiektów	Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych [w m ²]
1	Brajniki	17	2 563
2	Burdąg	52	13 108
3	Czarny Piec	3	418
4	Dłużek	34	4 452
5	Dzierzki	15	4 796
6	Jedwabno	106	16 842
7	Kot	14	774
8	Lipniki	29	10 784
9	Małszewo	43	4 070
10	Narty	30	3 150
11	Nowe Borowe	6	521
12	Nowy Dwór	45	4 273
13	Piduń	16	1 041
14	Rekownica	12	994
15	Szuć	24	3 781
16	Waplewo	27	2 249
17	Warchały	33	2 966
18	Witowo	48	8 931
19	Witówko	12	934
	Razem	566	86 647

Najwięcej obiektów budowlanych, w których wykorzystywane są wyroby zawierające azbest znajduje się w Jedwabnie (106). Stanowią one prawie 19% łącznej liczby zinwentaryzowanych obiektów. 52 obiekty zlokalizowane w Burdągu stanowią ponad 9% liczby obiektów. Powyżej 40 budynków, w których zinwentaryzowano wyroby zawierające azbest, zlokalizowano w miejscowościach: Witowo (48), Nowy Dwór (45), Małszewo (43).

Porównanie liczby obiektów budowlanych oraz ilości płyt azbestowo-cementowych zinwentaryzowanych na terenie Gminy Jedwabno przedstawiono na wykresie nr 1.

Wykres nr 1 Porównanie liczby obiektów budowlanych z wyrobami azbestowymi w poszczególnych miejscowościach Gminy Jedwabno

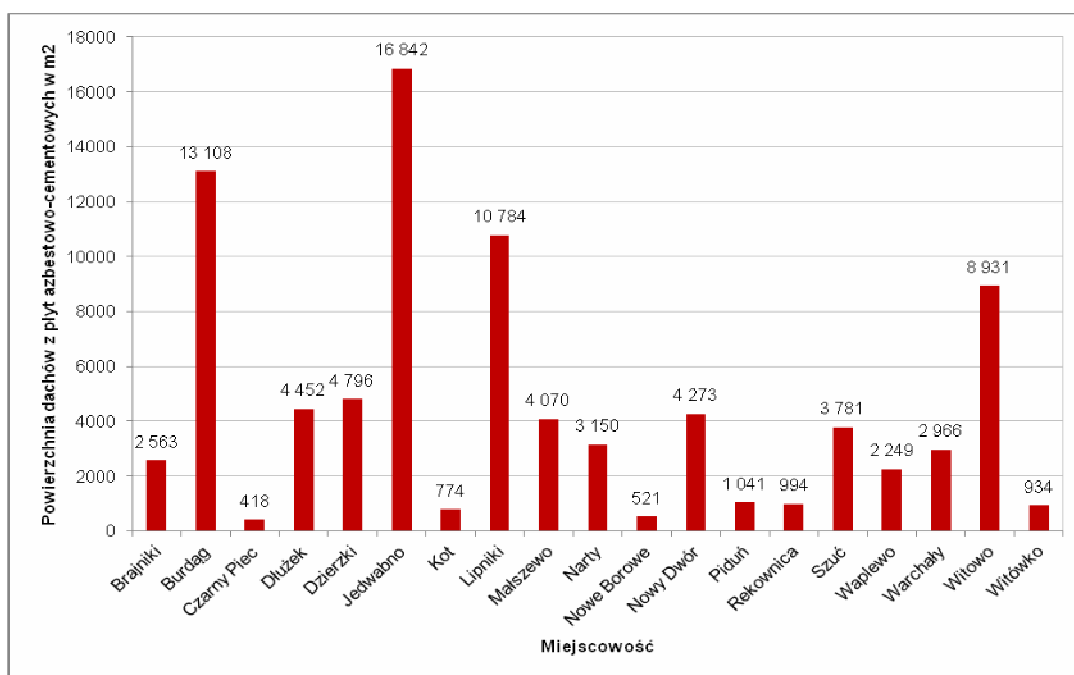
Najwięcej płyt azbestowo-cementowych [w m²] znajduje się w Jedwabnie (16.842 m²). Jest to ponad 19% łącznej ilości płyt azbestowo-cementowych zinwentaryzowanych na terenie Gminy. Razem z płytami zinwentaryzowanymi na terenie Burdąga (13.108 m²) i Lipnik (10.784 m²) stanowią one niemal połowę łącznej ilości płyt azbestowo-cementowych na terenie Gminy Jedwabno (47%).

Najmniej płyt azbestowo-cementowych znajduje się w miejscowości Czarny Piec (418 m²). Stanowią one 0,48% łącznej ilości zinwentaryzowanych płyt azbestowo-cementowych na terenie Gminy.

Porównanie ilości płyt azbestowo-cementowych zinwentaryzowanych na terenie Gminy Jedwabno przedstawiono na wykresie nr 2.

Wykres nr 2 Porównanie ilości wyrobów azbestowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Jedwabno

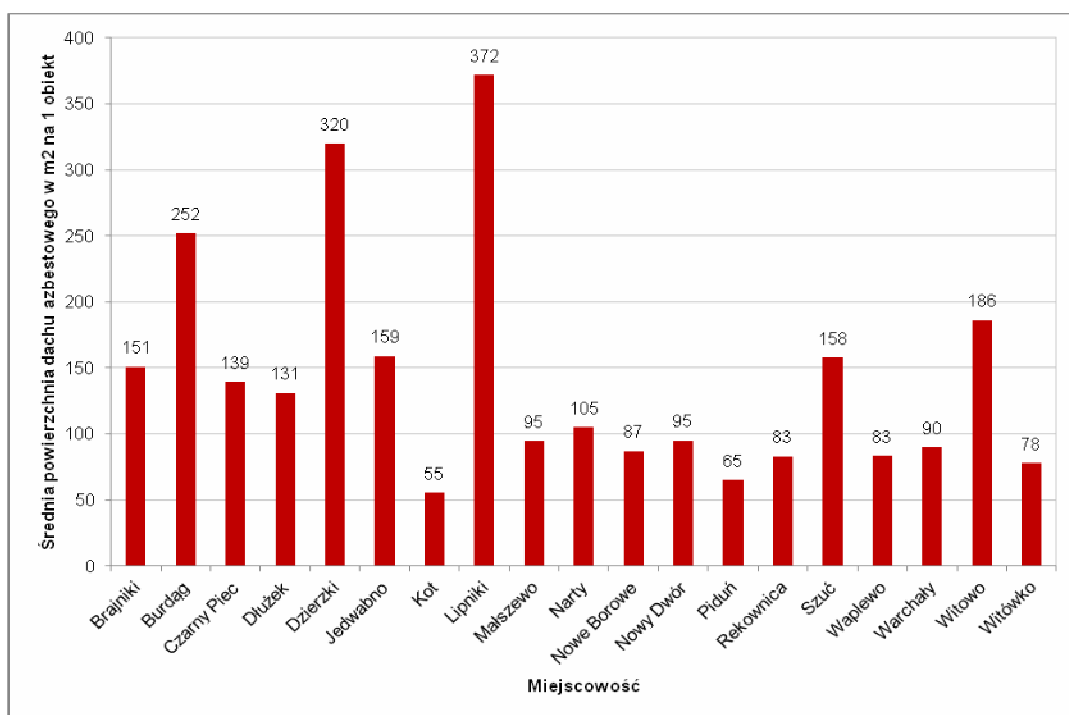

Średnia powierzchnia zinwentaryzowanego obiektu budowlanego na terenie Gminy Jedwabno wyniosła 153 m². Natomiast w miejscowościach Lipniki i Dzierzki średnia powierzchnia obiektu jest ponad dwukrotnie większa i wynosi odpowiednio: 372 m² dla Lipnik i 320 m² dla Dzierzek. Wyniki wyższe od średniej obserwowane są także dla następujących miejscowości: Burdąg (252 m²), Witowo (186 m²), Jedwabno (159 m²) oraz Szuć (158 m²).

Porównanie średniej powierzchni płyt azbestowo-cementowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Jedwabno w odniesieniu do liczby zinwentaryzowanych obiektów budowlanych zostało przedstawione na wykresie nr 3.

Wykres nr 3 Porównanie średniej powierzchni płyt azbestowo-cementowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Jedwabno

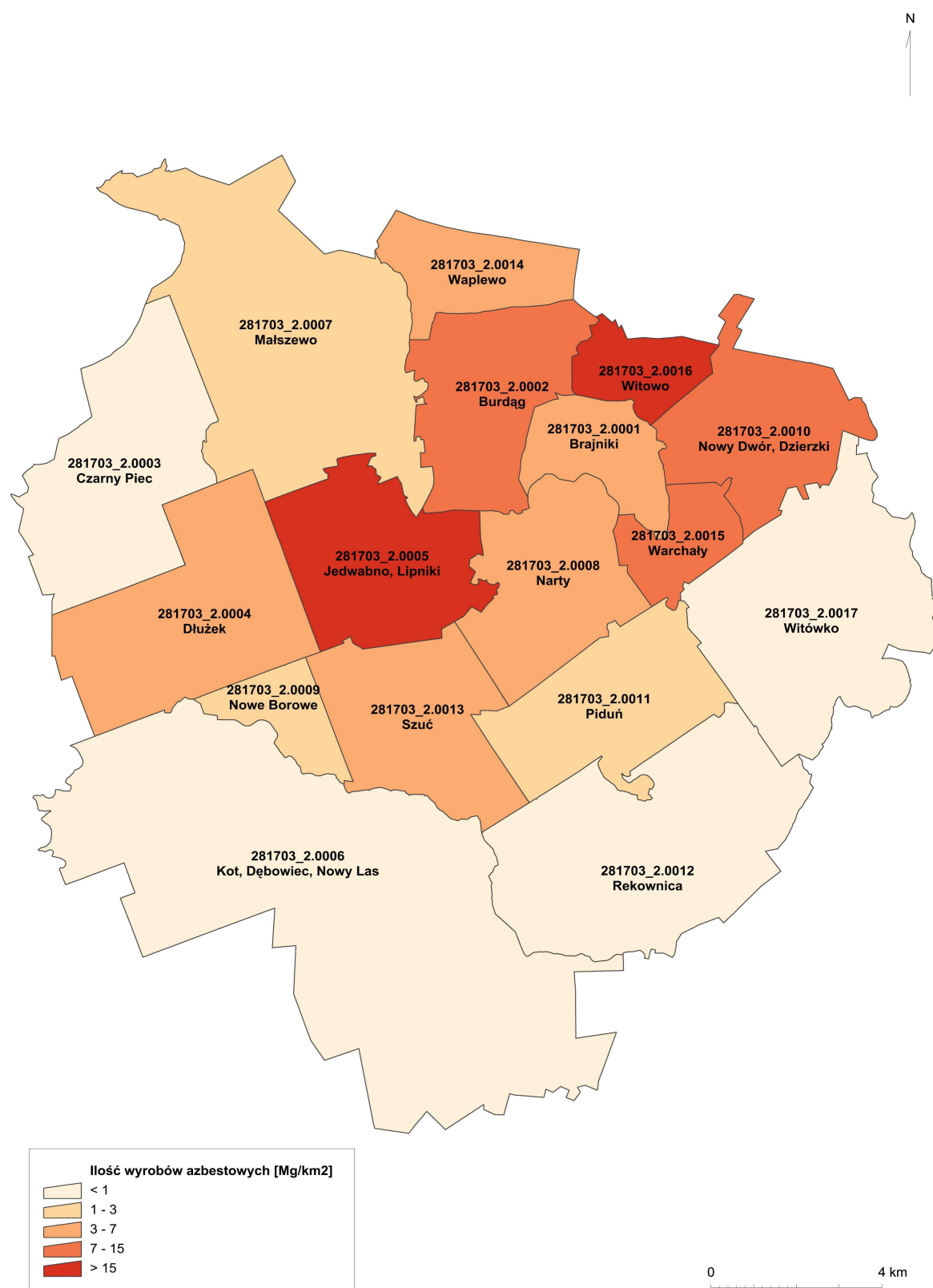

Na podstawie inwentaryzacji przeprowadzonej w trakcie wizyt terenowych z wykorzystaniem wydruków z podkładów mapowych została opracowana baza danych. Umożliwiła ona przygotowanie **mapy rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest** wraz z oceną wizualną stanu płyt azbestowo-cementowych.

Przygotowano 2 rodzaje map: mapę poglądową rozmieszczenia wyrobów azbestowych na terenie Gminy Jedwabno oraz mapę szczegółową w odniesieniu do zinwentaryzowanych obiektów w poszczególnych miejscowościach.

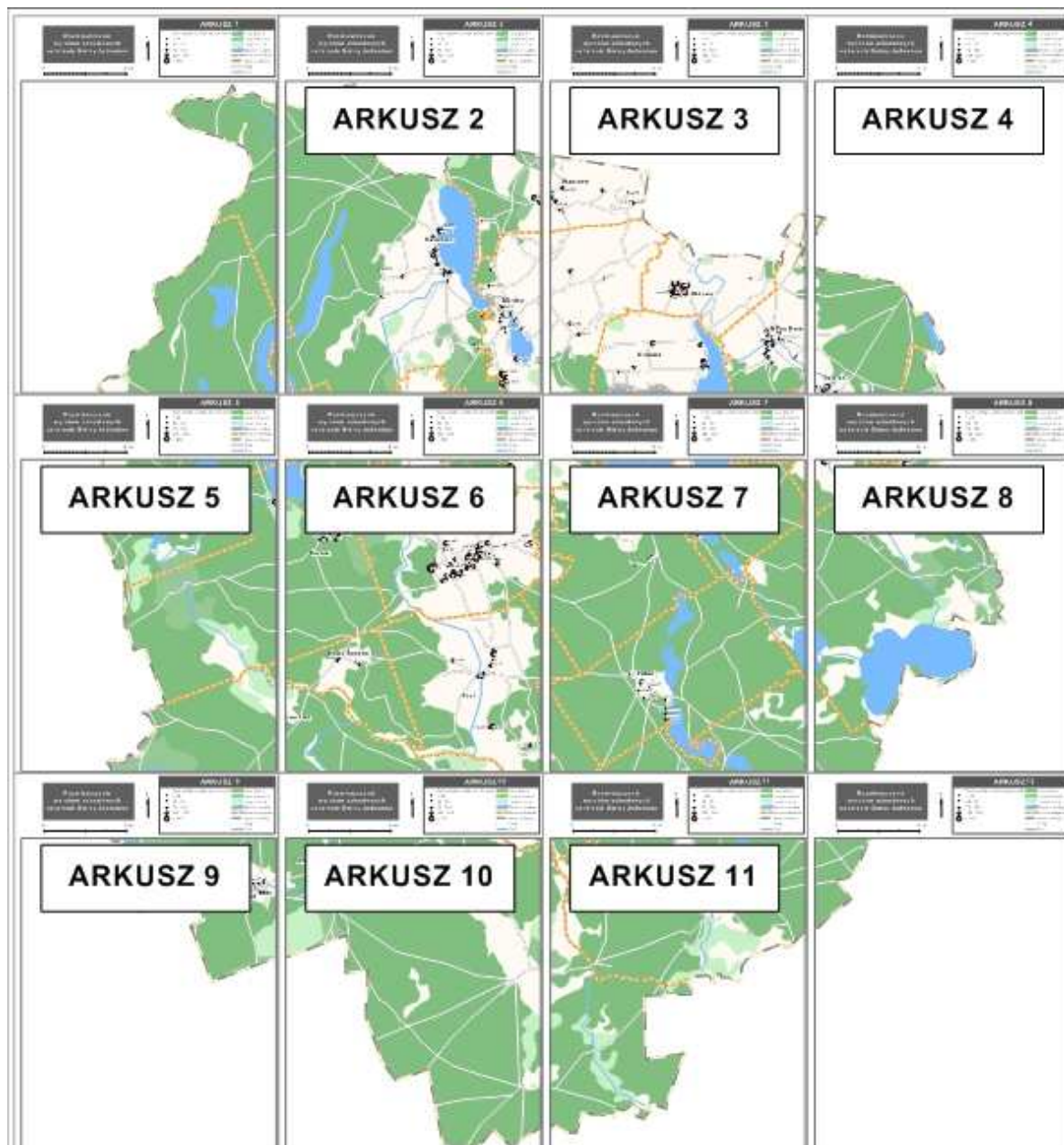

Mapa nr 1 Poglądowa mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Jedwabno

Mapa nr 2 Szczegółowa mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Jedwabno

**Rozmieszczenie
wyrobów azbestowych
na terenie Gminy Jedwabno**

ARKUSZ 2

• < 25	■ Lasy iglaste
• 25 - 75	■ Lasy mieszane
• 75 - 150	■ Lasy liściaste
• 150 - 300	■ Zbiorniki wodne
• > 300	--- Granice obrębów
	--- Granica Gminy
	— Drogi
	— Cieki

**Rozmieszczenie
wyrobów azbestowych
na terenie Gminy Jedwabno**

ARKUSZ 3

• < 25	■ Lasy iglaste
• 25 - 75	■ Lasy mieszane
• 75 - 150	■ Lasy liściaste
• 150 - 300	■ Zbiorniki wodne
• > 300	— Granice obrębów
	--- Granica Gminy
	— Drogi
	— Cieki

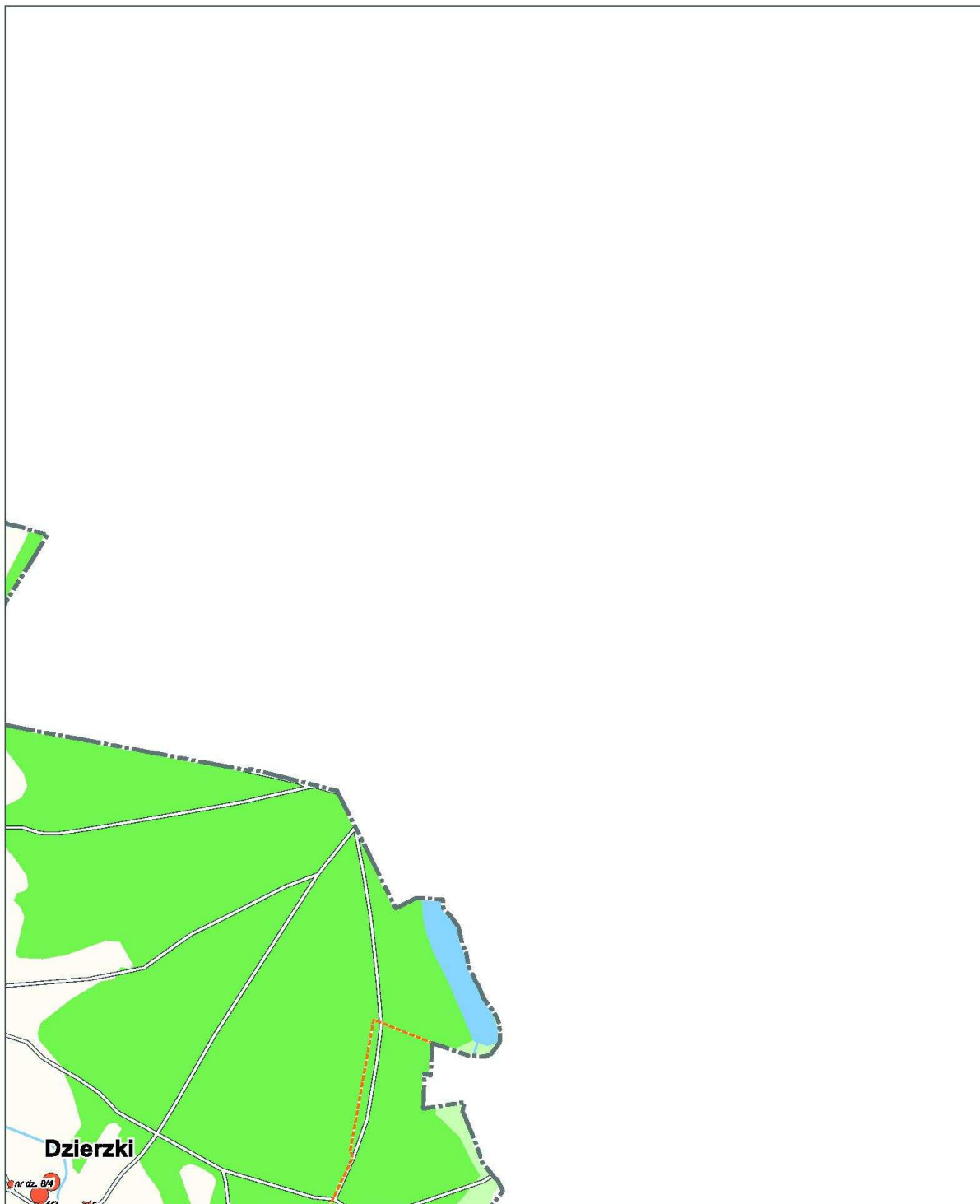

**Rozmieszczenie
wyrobów azbestowych
na terenie Gminy Jedwabno**

0 2 km

ARKUSZ 4	
ilość wyrobów azbestowych w m2	
• < 25	Lasy iglaste
• 25 - 75	Lasy mieszane
• 75 - 150	Lasy liściaste
• 150 - 300	Zbiorniki wodne
• > 300	Granice obrębów
	Granica Gminy
	Drogi
	Cieki

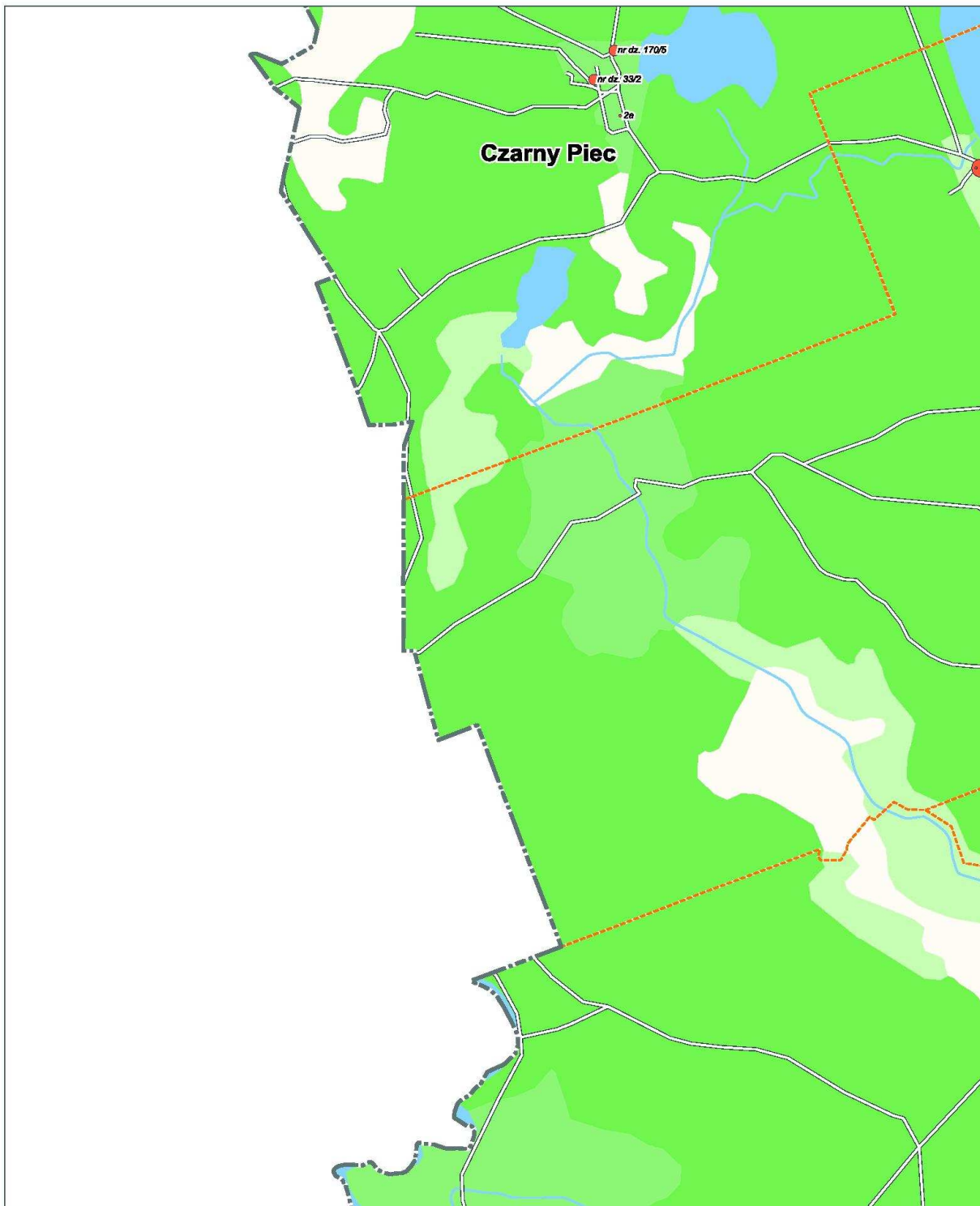

**Rozmieszczenie
wyrobów azbestowych
na terenie Gminy Jedwabno**

ARKUSZ 5

• < 25	■ Lasy iglaste
• 25 - 75	■ Lasy mieszane
• 75 - 150	■ Lasy liściaste
• 150 - 300	■ Zbiorniki wodne
• > 300	--- Granice obrębów
	--- Granica Gminy
	— Drogi
	— Cieki

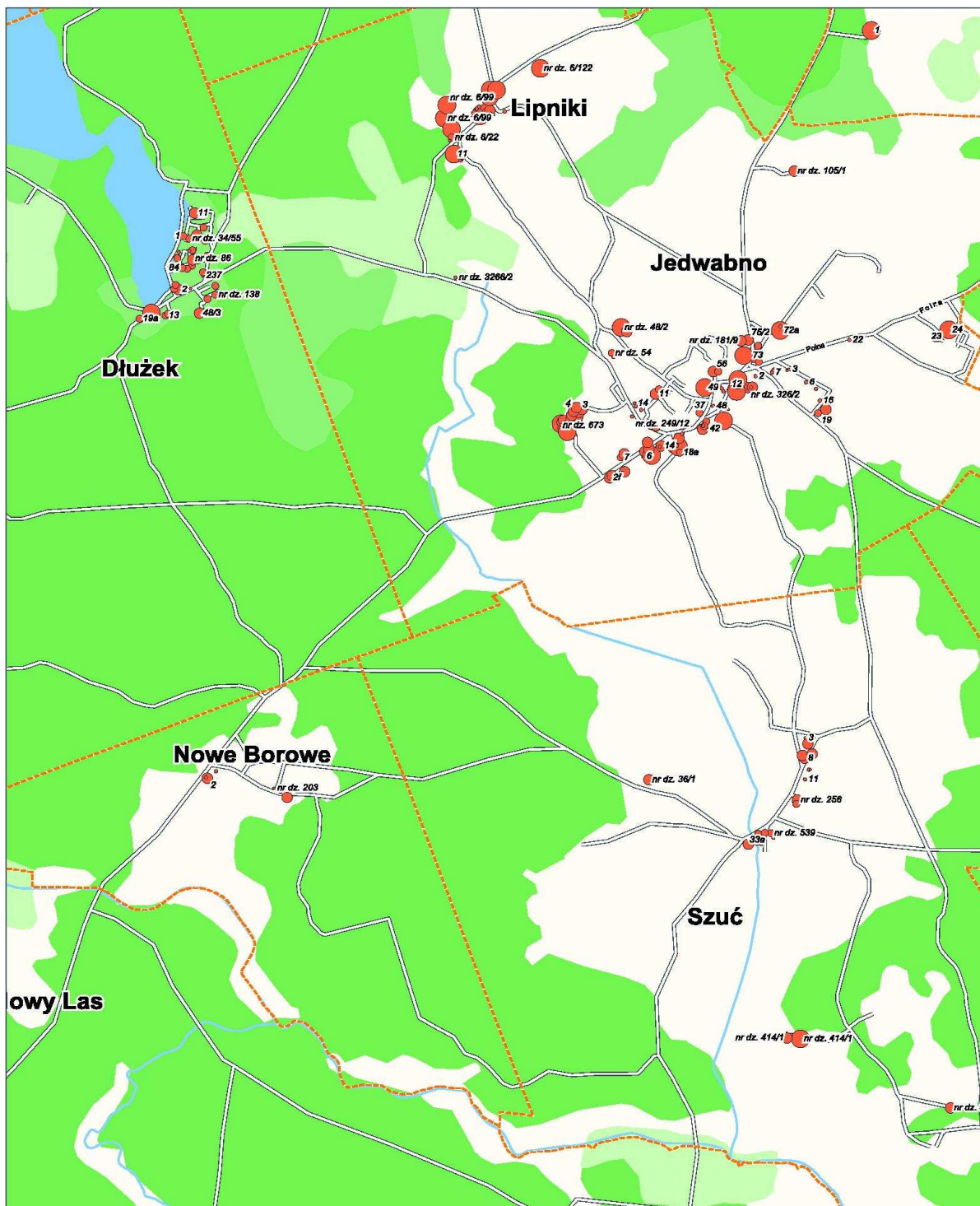

**Rozmieszczenie
wytrobów azbestowych
na terenie Gminy Jedwabno**

0 2 km

ARKUSZ 6

• < 25	■ Lasy iglaste
• 25 - 75	■ Lasy mieszane
• 75 - 150	■ Lasy liściaste
• 150 - 300	■ Zbiorniki wodne
• > 300	--- Granice obrębów
	--- Granica Gminy
	— Drogi
	— Ciek

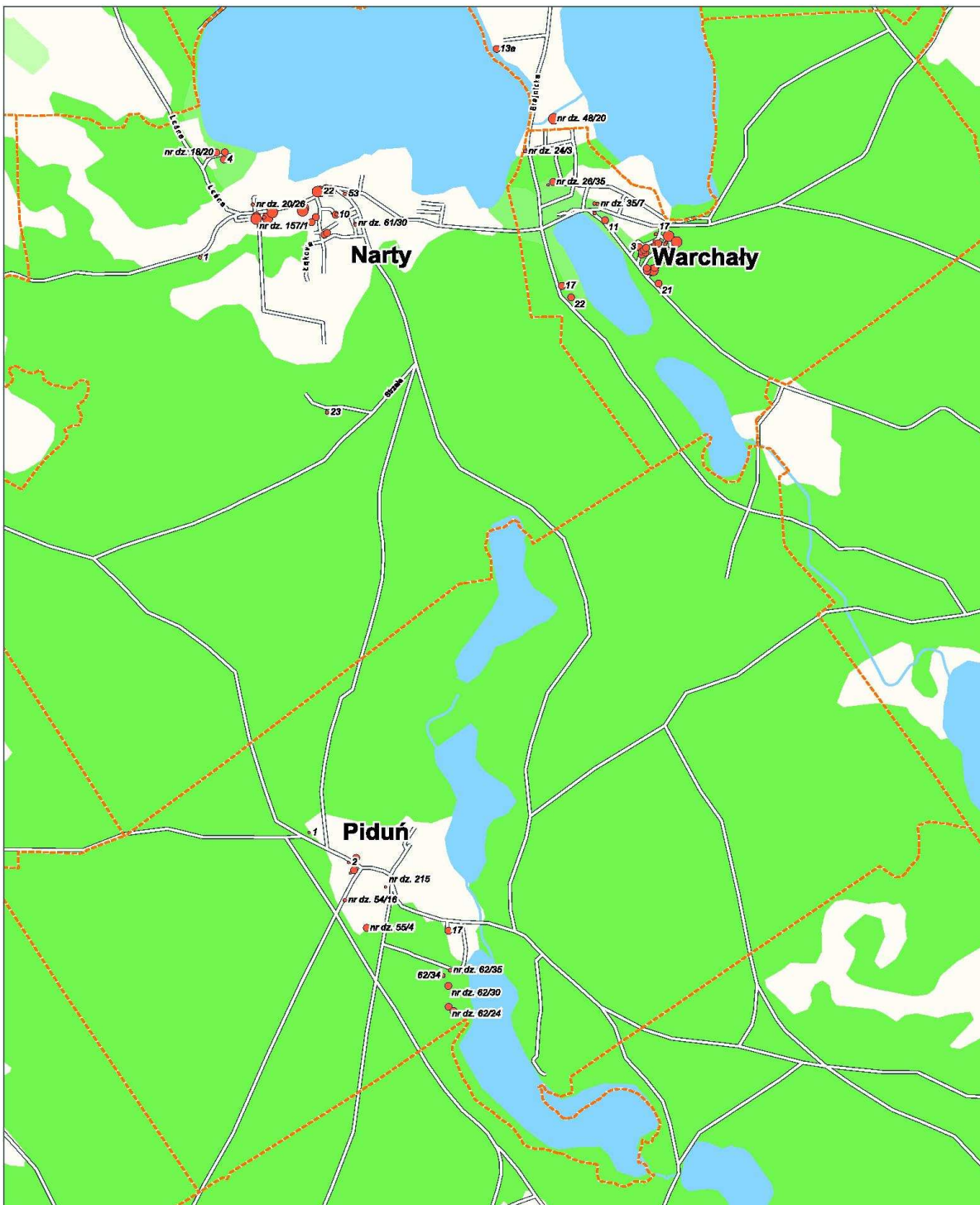

Rozmieszczenie wyrobów azbestowych na terenie Gminy Jedwabno

ARKUSZ 7

• < 25	■ Lasy iglaste
• 25 - 75	■ Lasy mieszane
• 75 - 150	■ Lasy liściaste
• 150 - 300	■ Zbiorniki wodne
• > 300	--- Granice obrębów
	--- Granica Gminy
	— Drogi
	— Cieki

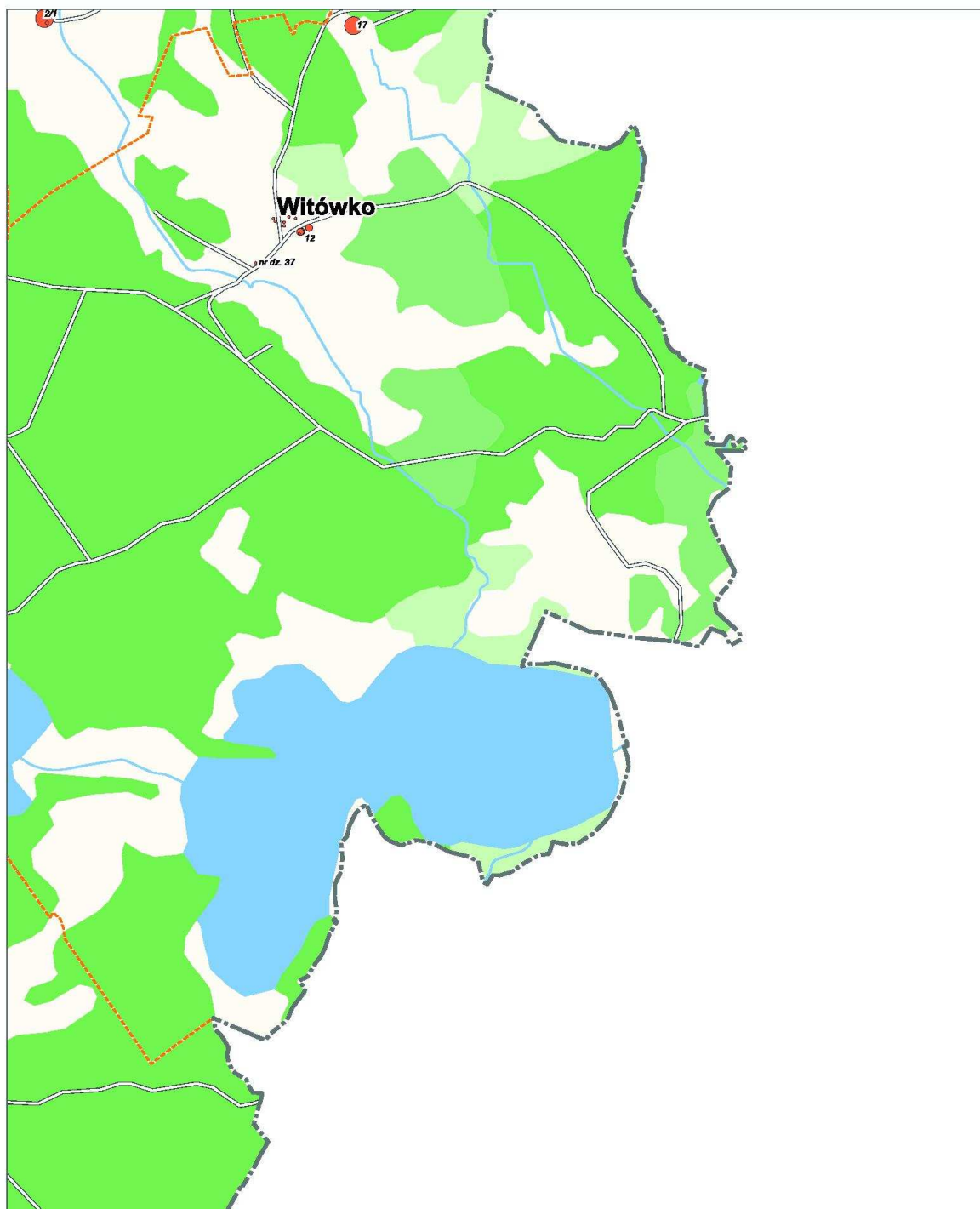
**Rozmieszczenie
wyrobów azbestowych
na terenie Gminy Jedwabno**

0 2 km

ARKUSZ 8

Ilość wyrobów azbestowych w m2	Lasy iglaste
• < 25	Lasy mieszane
• 25 - 75	Lasy liściaste
• 75 - 150	Zbiorniki wodne
• 150 - 300	Granice obrębów
• > 300	Granica Gminy
	Drogi
	Cieki

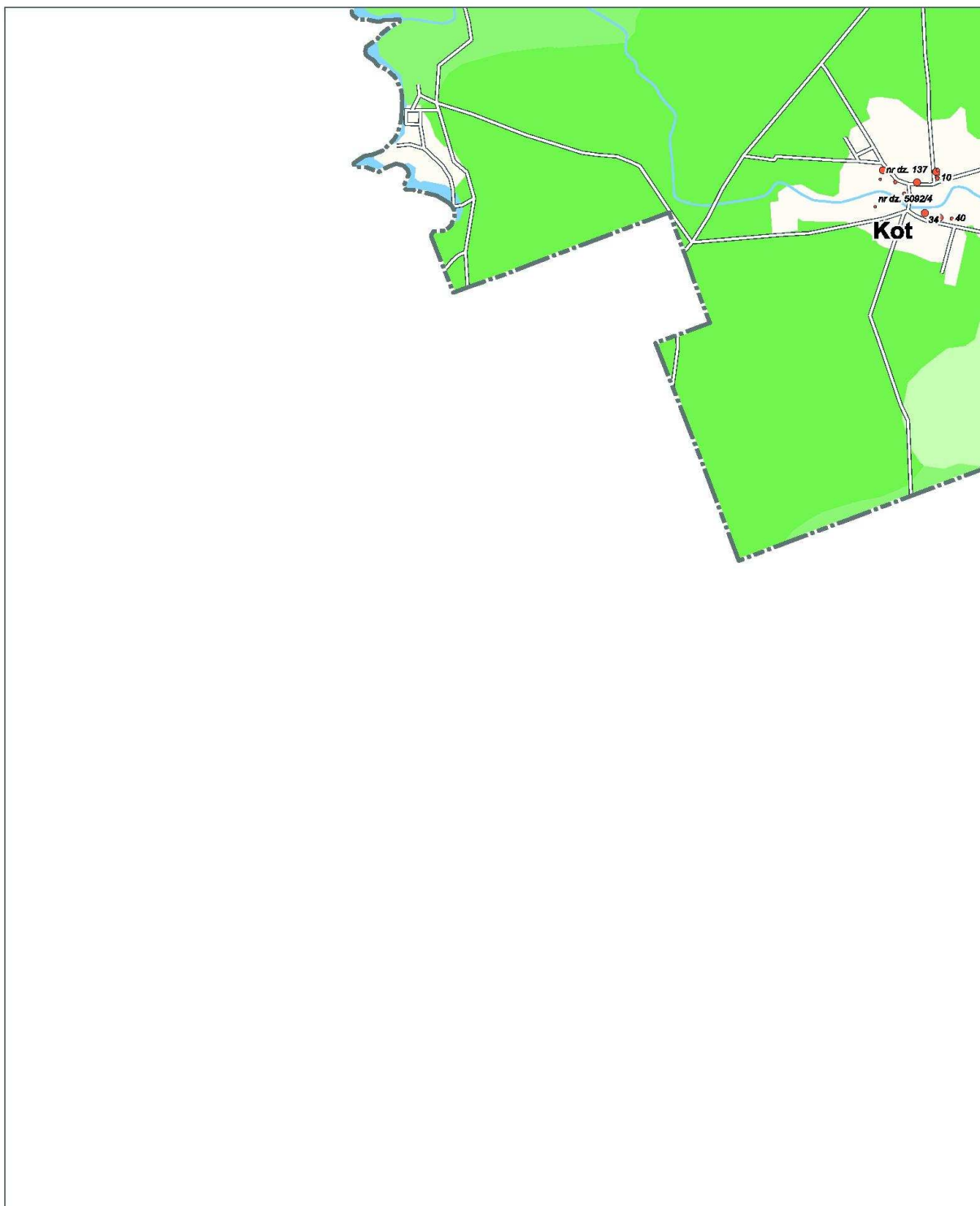
**Rozmieszczenie
wyrobów azbestowych
na terenie Gminy Jedwabno**

0 2 km

ARKUSZ 9

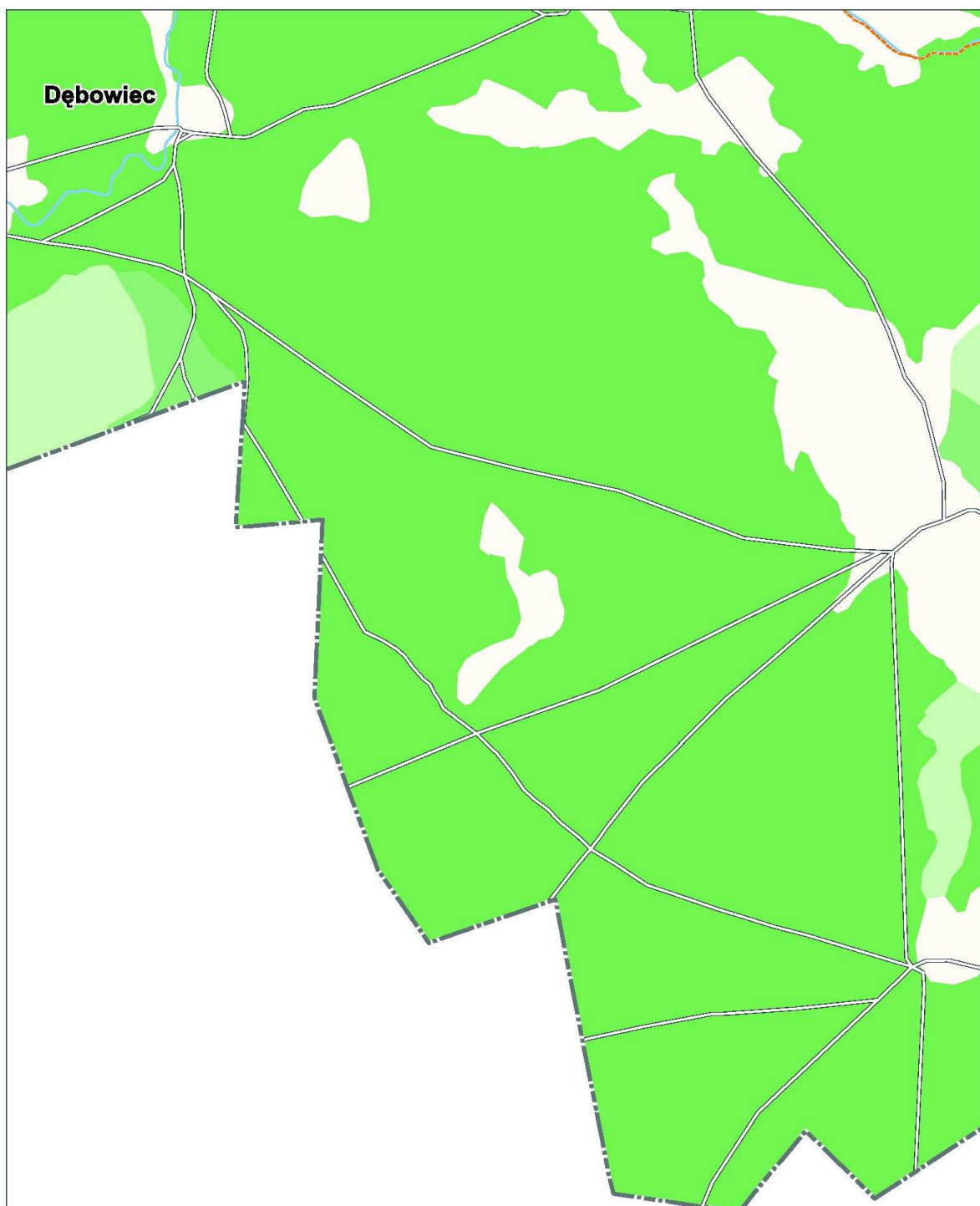
• < 25	• 25 - 75	• 75 - 150	• 150 - 300	• > 300	■ Lasy iglaste	■ Lasy mieszane	■ Lasy liściaste	■ Zbiorniki wodne	--- Granice obrębów	--- Granica Gminy	— Drogi	— Cieki
--------	-----------	------------	-------------	---------	----------------	-----------------	------------------	-------------------	---------------------	-------------------	---------	---------

**Rozmieszczenie
wyrobów azbestowych
na terenie Gminy Jedwabno**

0 2 km

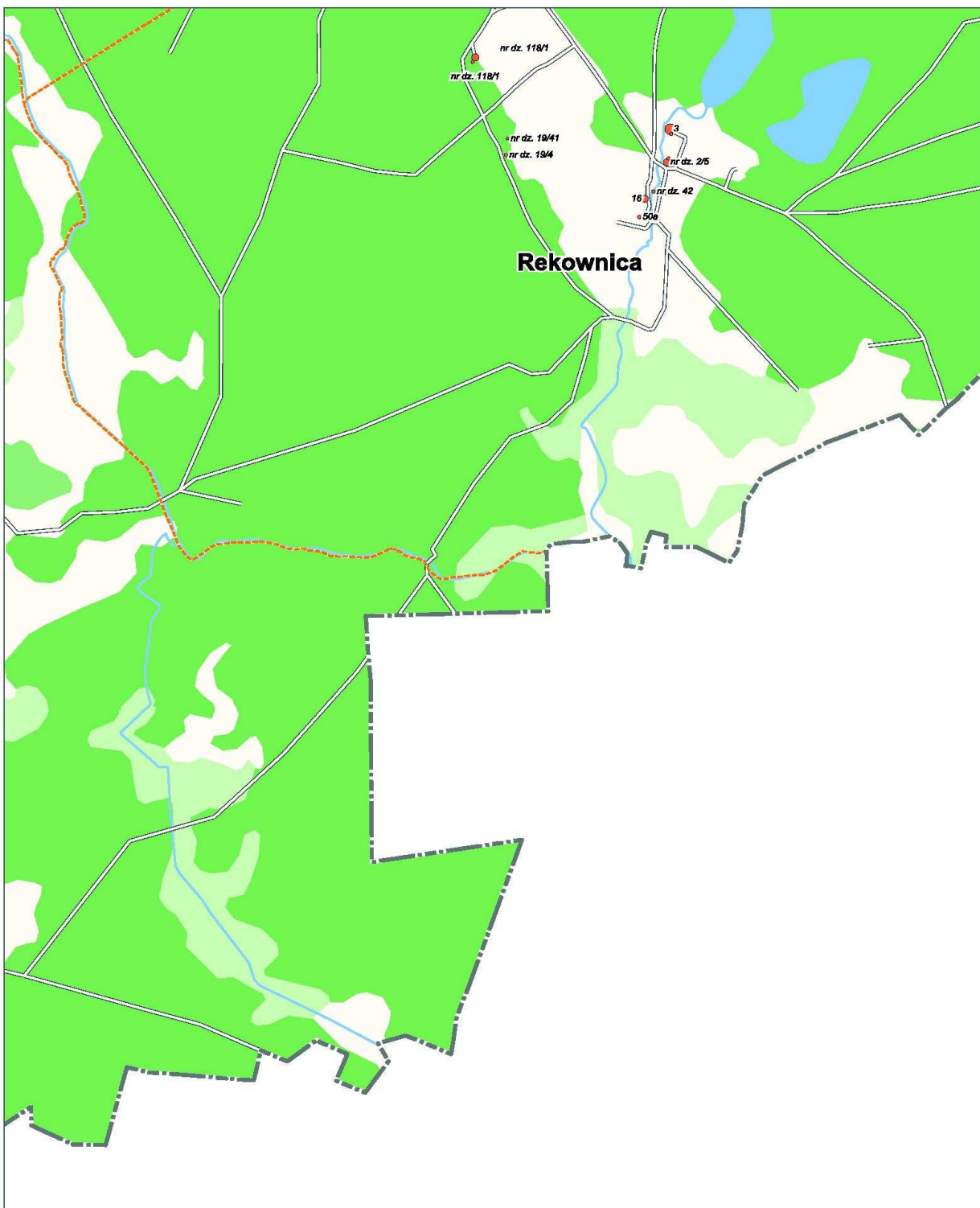

Rozmieszczenie wyrobów azbestowych na terenie Gminy Jedwabno

ARKUSZ11

• < 25	■ Lasy iglaste
• 25 - 75	■ Lasy mieszane
• 75 - 150	■ Lasy liściaste
• 150 - 300	■ Zbiorniki wodne
• > 300	— Granice obrębów
	— Granica Gminy
	— Drogi
	— Cieki

3.5. Stan techniczny wyrobów zawierających azbest

W trakcie wizyt terenowych zgromadzone zostały informacje o stanie płyt azbestowo-cementowych, ocenionym wizualnie zgodnie z wymaganiami dla stopnia pilności w *Ocenie stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest*. Otrzymane wyniki zestawiono w tabeli nr 6.

Tabela nr 6 *Wyniki inwentaryzacji według stopni pilności usunięcia wyrobów azbestowych z terenu Gminy Jedwabno*

Lp.	Stopień pilności	Opis	Liczba obiektów	Powierzchnia [m ²]
1	I	wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie	0	0
2	II	ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku	1	199
3	III	ponowna ocena w terminie do 5 lat	565	86 448

Wizualna ocena jakości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Jedwabno zgodnie ze stopniem pilności wykazała, że:

- nie zinwentaryzowano wyrobów, które wymagałyby wymiany lub naprawy bezzwłocznie, tj. zostało zaliczonych do I stopnia pilności,
- tylko w jednej lokalizacji zinwentaryzowano wyroby, które wymagałyby ponownej oceny w czasie do 1 roku, tj. zostało zaliczonych do II stopnia pilności,
- prawie 100% zinwentaryzowanych wyrobów wymaga ponownej oceny w terminie do 5 lat, tj. zostało zaliczonych do III stopnia pilności.

W tabeli nr 7 przedstawiono porównanie liczby obiektów według stopnia pilności usunięcia azbestu w poszczególnych miejscowościach Gminy Jedwabno.

Tabela nr 7 *Liczba obiektów według stopni pilności usunięcia wyrobów azbestowych w podziale na miejscowości*

Lp.	Miejscowość	II stopień pilności	III stopień pilności	Razem
1	Brajniki	0	17	17
2	Burdąg	1	51	52
3	Czarny Piec	0	3	3
4	Dłużek	0	34	34

5	Dzierzki	0	15	15
Lp.	Miejscowość	II stopień pilności	III stopień pilności	Razem
6	Jedwabno	0	106	106
7	Kot	0	14	14
8	Lipniki	0	29	29
9	Małszewo	0	43	43
10	Narty	0	30	30
11	Nowe Borowe	0	6	6
12	Nowy Dwór	0	45	45
13	Piduń	0	16	16
14	Rekownica	0	12	12
15	Szuć	0	24	24
16	Waplewo	0	27	27
17	Warchały	0	33	33
18	Witowo	0	48	48
19	Witówko	0	12	12
	Razem	1	565	566

3.6. Struktura własności wyrobów azbestowych

Wyniki inwentaryzacji terenowej wyrobów azbestowych zostały uzupełnione o informacje z Urzędu Gminy dotyczące typów własności poszczególnych obiektów. Na ich podstawie przygotowano analizę wyników inwentaryzacji w podziale na typ własności.

Tabela nr 8 Wyniki inwentaryzacji w podziale na typ własności

Lp.	Typ własności	Liczba obiektów	Powierzchnia [m ²]
1	Własność Gminy Jedwabno	26	2 354
2	Własność Powiatu Szczycieńskiego	2	90
3	Własność Skarbu Państwa	38	11 968
4	Własność prywatna	500	72 235
	Razem	566	86 647

Zdecydowana większość (prawie 90%) budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi jest własnością prywatną. Pozostałe 10% ilości zinwentaryzowanego azbestu,

stanowią pokrycia dachowe budynków będących własnością Gminy Jedwabno, Powiatu Szczycieńskiego oraz Skarbu Państwa.

Struktura własności jest szczególnie istotnym zagadnieniem, gdyż koszty realizacji Programu będą ponoszone przez właścicieli obiektów, w których wykorzystywane są wyroby azbestowe, czyli w znacznej większości przez osoby fizyczne.

3.7. Obiekty użyteczności publicznej

Wizyty terenowe wykazały, że 2 obiekty użyteczności publicznej spośród znajdujących się na terenie Gminy Jedwabno są pokryte płytami azbestowo-cementowymi. We wszystkich przypadkach są to płyty azbestowo-cementowe faliste, o trzecim stopniu pilności usunięcia. Obiekty użyteczności publicznej z azbestowym pokryciem zlokalizowane są w Burdągu i w miejscowości Dłużek.

Tabela nr 9 Wyniki inwentaryzacji obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Jedwabno

Lp.	Miejscowość	Typ płyt azbestowo-cementowych	Powierzchnia [m ²]	Uwagi
1	Burdąg	faliste	12	Przystanek
2	Dłużek	faliste	10	Przystanek
	Razem		22	

4. Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

4.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców

Agencja Ochrony Środowiska USA (Environmental Protection Agency - EPA) opublikowała szereg dokumentów, w których zawarte są zasady informowania o ryzyku. Powszechnie przyjęto siedem następujących podstawowych zasad:

1. Akceptuj i angażuj społeczność jako równorzędnego partnera.
2. Starannie planuj sposób przekazywania informacji o zagrożeniu, następnie oceniaj wyniki komunikowania się.
3. Uważnie słuchaj tego, co mają ci do przekazania inni.
4. Bądź uczciwy, szczerzy i otwarty.
5. Koordynuj wysiłki i współpracuj z innymi w procesie przekazywania informacji.

6. Nawiązuj współpracę ze środkami masowego przekazu i przekazuj informacje zgodnie z regułami środków masowego przekazu.
7. Mów jasno i życzliwie¹⁹.

Powodzenie realizacji podejmowanych przez władze Gminy Jedwabno działań na rzecz ochrony środowiska i przyrody, w dużej mierze zależy od świadomości, aktywności i zmiany nawyków lokalnej społeczności. Program edukacyjny realizowany jest przez władze Gminy na różnych płaszczyznach i różnymi metodami poprzez ulotki, foldery, konkursy i festyny.

4.2. Działania informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców Gminy

Planowane działania informacyjne o postępowaniu z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest mają na celu przekazanie rzetelnej i wiarygodnej informacji o azbecie. Mogą zostać podjęte z wykorzystaniem istniejących już kanałów dystrybucji:

1. Tablice informacyjne w Urzędzie Gminy Jedwabno poprzez zamieszczenie krótkich informacji o:
  - a) obowiązkach dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
  - b) obowiązku przeprowadzenia inwentaryzacji i złożenia informacji o wyrobach zawierających azbest (załącznik 2),
  - c) obowiązku sporządzenia *oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest* (załącznik 3),
  - d) zagrożeniach i skutkach dla zdrowia ludzi i środowiska przyrodniczego w przypadku niewłaściwego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
  - e) firmach, posiadających uprawnienia i zezwolenia do prowadzenia prac obejmujących usuwanie, zbieranie, transport i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest (dane adresowe i telefon kontaktowy),
  - f) możliwościach finansowego wsparcia i właściwego postępowania w przypadku prac remontowych obejmujących wymianę wyrobów zawierających azbest.
2. Akcje edukacyjne, mające na celu nauczanie młodzieży rozpoznawania wyrobów zawierających azbest, poinformowanie o szkodliwości azbestu dla zdrowia człowieka i środowiska naturalnego oraz konieczności unieszkodliwienia azbestu do końca 2032 r. Akcje te powinny być prowadzone w szkołach w ramach zajęć lekcyjnych.
3. Konkursy organizowane przez dyrektorów szkół, np. zaprojektowanie ulotki informacyjnej czy plakatu. Praca nagrodzona zostanie powielona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy i udostępniona na tablicy w Urzędzie Gminy.

¹⁹ „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, pod red. Neonili Szeszeni-Dąbrowskiej, Łódź 2004

4. Organizowane corocznie festyny oraz koncerty i imprezy okolicznościowe, w trakcie których szczególna uwaga zwrócona będzie na identyfikację „dzikich wysypisk” odpadów azbestowych oraz szkodliwość azbestu dla zdrowia człowieka.

Wszystkie akcje informacyjne i edukacyjne powinny być prowadzone równolegle na stronie internetowej Gminy.

4.3. Procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

Procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest podzielono na cztery grupy²⁰:

1. Grupa I Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.
  - a. Procedura 1 – obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.
  - b. Procedura 2 – obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.Procedury z grupy I zostały zamieszczone w załączniku nr 7.
2. Grupa II Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwórców odpadów niebezpiecznych.
  - a. Procedura 3 – postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.
  - b. Procedura 4 – prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych wraz z oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.
3. Grupa III Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
  - a. Procedura 5 – przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
4. Grupa IV Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
  - a. Procedura 6 – składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

4.4. Usuwanie wyrobów zawierających azbest

²⁰ „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Warszawa, 2001

Wyroby zawierające azbest mogą być bezpiecznie eliminowane przez przedsiębiorstwa posiadające zatwierdzone programy gospodarki odpadami.

Aktualny wykaz podmiotów posiadających decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami powstającymi w wyniku prowadzenia prac budowlanych związanych z usuwaniem i demontażem materiałów izolacyjnych i konstrukcyjnych zawierających azbest, znajduje się w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz na stronie internetowej <http://wrota.warmia.mazury.pl/Ochrona-srodowiska/Odpady/opakowania/azbest/Firmy-usuwajace-AZBEST.html>.

4.5. Unieszkodliwianie odpadów azbestowych

Najczęściej stosowaną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie. W województwie warmińsko-mazurskim funkcjonują dwa ogólnodostępne składowiska przyjmujące odpady zawierające azbest. Jest to Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Elblągu o ograniczonym zasięgu – składowane mogą być na nim jedynie odpady znajdujące się na obszarze działania spółki oraz Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Zawierających Azbest, zlokalizowane w miejscowości Półwieś.

Według dostępnych danych²¹ wolna pojemność składowiska na odpady azbestowe w Elblągu wynosi 1.000 m³, natomiast w Półwsi – 15.000 m³. Oba składowiska przyjmują dwa rodzaje odpadów azbestowych:

- materiały izolacyjne zawierające azbest (17 06 01*),
- materiały konstrukcyjne zawierające azbest (17 06 05*).

Jednocześnie, w województwie warmińsko-mazurskim zaplanowano uruchomienie Składowiska Odpadów Innych niż Niebezpieczne i Obojętne w Bartoszycach, o pojemności 8.000 Mg.

Ze względu na dostępność i odległość składowisk najbardziej dogodnym miejscem unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest i powstałych w wyniku realizacji *Gminnego Programu Usuwania Azbestu* jest składowisko w miejscowości Półwieś. Wykaz składowisk przyjmujących odpady niebezpieczne w Polsce został zamieszczony w załączniku 9.

5. Harmonogram realizacji *Gminnego programu usuwania azbestu*

Na mocy polskiego prawa wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających

²¹ Baza wyrobów i odpadów zawierających azbest

azbest zostało dopuszczone w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż **do dnia 31 grudnia 2032 r.** Zgodnie z założeniami *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być zakończony do 2032 roku.

Harmonogram realizacji *Gminnego programu usuwania azbestu* podzielono na 3 etapy, tj.:

- I etap: lata 2011-2012,
- II etap: lata 2013-2022,
- III etap: lata 2023-2032.

Podział ten jest zbieżny z harmonogramem *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*. Zdecydowano o przyjęciu analogicznych etapów realizacji zadania w kontekście możliwości monitorowania jego realizacji w porównaniu z programami nadrzędnymi.

Tabela nr 10 *Harmonogram realizacji Programu w podziale na 3 etapy*

Lp.	Zadania	Etap I	Etap II	Etap III
		2011-2012	2013-2022	2023-2032
1	Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest			
2	Opracowanie <i>Gminnego Programu Usuwania Azbestu</i>			
3	Opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest			
4	Cykliczna aktualizacja bazy danych *			
5	Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców			
6	Zapewnienie środków finansowych na realizację <i>Programu</i>			
7	Bezpieczne usunięcie zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych	5%	45%	50%
8	Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych			
9	Aktualizacja <i>Programu</i>			

* W przypadku braku informacji od właścicieli obiektów pokrytych azbestem, konieczna wydaje się aktualizacja inwentaryzacji w terenie ze względu na fakt, iż prawie 100% budynków pokrytych płytami azbestowymi wymaga ponownej oceny w ciągu 5 lat.

Inwentaryzacja (zadanie nr 1), *Gminny Program Usuwania Azbestu* (zadanie nr 2) oraz opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest (zadanie nr 3) zostały

wykonane w roku 2011, co umożliwiło rozpoczęcie procesu monitorowania procesu usuwania wyrobów azbestowych (zadanie nr 8).

Każdemu zadaniu w każdym z etapów wdrażania *Programu* została przypisana jednostka odpowiedzialna za realizację zadania.

Tabela nr 11 *Odpowiedzialność za realizację Programu*

Lp.	Zadania	Jednostka odpowiedzialna
1	Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających	Gmina Jedwabno
2	Opracowanie <i>Gminnego Programu Usuwania Azbestu</i>	Gmina Jedwabno
3	Opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest	Gmina Jedwabno
4	Cykliczna aktualizacja bazy danych	Gmina Jedwabno
5	Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców	Gmina Jedwabno
6	Zapewnienie środków finansowych na realizację <i>Programu</i>	Właściciele obiektów / Gmina Jedwabno
7	Bezpieczne usunięcie zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych	Właściciele obiektów / Gmina Jedwabno
8	Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych	Gmina Jedwabno
9	Aktualizacja <i>Programu</i>	Gmina Jedwabno

6. Koszty realizacji *Gminnego Programu Usuwania Azbestu*

Całkowite koszty realizacji *Gminnego Programu Usuwania Azbestu* obejmują nakłady poniesione na:

1. akcje informacyjno-edukacyjne,
2. koszty aktualizacji *Programu*,
3. koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych i elewacji,
4. koszty wykonania nowych pokryć dachowych i elewacji.

Koszty te będą ponoszone przez osoby fizyczne, przedsiębiorców, osoby prawne oraz Gminę Jedwabno w odniesieniu do własnych obiektów.

Akcje informacyjno-edukacyjne

Do oszacowania kosztów realizacji *Programu* przyjęto, iż Urząd Gminy sfinansuje akcje informacyjno-edukacyjne lub pozyska fundusze zewnętrzne na ten cel.

Aktualizacja *Programu*

Zadania organizacyjne, polegające na stałej aktualizacji bazy danych, informowaniu mieszkańców i przedsiębiorców o możliwościach pozyskania dofinansowania na bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych zostaną zlecone podwykonawcom bądź będą wykonane przez pracowników Urzędu Gminy. Założono ponadto, że w trakcie realizacji *Programu* wykonane zostaną po 2 aktualizacje w II i III etapie realizacji *Programu*.

Koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych obiektów budowlanych

Do oszacowania kosztów usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu Gminy Jedwabno przyjęto, że powierzchnia zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest stanowiących pokrycia dachowe obiektów wynosi 86.621 m². Założono, że średni koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest na składowisku wynosi 1.100 zł brutto za 1 Mg. Został on wyliczony na podstawie informacji uzyskanych od przedsiębiorstw z listy firm uprawnionych do usuwania i unieszkodliwiania azbestu.

Tabela nr 12 *Nakłady finansowe na usunięcie płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych (w tys. zł)*

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Etap			Razem
			I	II	III	
1	ilość płyt azbestowo-cementowych do usunięcia	Mg	56	507	563	1 126
		m ²	4 331	38 979	43 311	86 621
2	koszt demontażu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych	tys. zł	62	558	619	1 239
Razem koszty			62	558	619	1 239

Oszacowane koszty usunięcia wyrobów azbestowych z pokryć dachowych obiektów budowlanych wynoszą 1.239 tys. zł.

Koszty wykonania nowych pokryć dachowych w obiektach budowlanych

Jako średni koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego przyjęto 70 zł

brutto za 1 m² nowego pokrycia wykonanego z blachodachówki. Dane te zostały pozyskane od producentów i firm dekarских. W przypadku wykorzystania innych materiałów szacowane koszty mogą ulec zmianie.

Tabela nr 13 *Nakłady finansowe na wykonanie nowych pokryć dachowych (w tys. zł)*

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Etap			Razem
			I	II	III	
1	powierzchnia płyt azbestowo-cementowych do wymiany	m ²	4 331	38 979	43 311	86 621
2	koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego	tys. zł	303	2 729	3 032	6 064
Razem koszty			303	2 729	3 032	6 064

Oszacowany koszt wykonania nowych pokryć dachowych wykonanych wynosi 6.064 tys. zł (według cen z 2011 r.).

Koszty usunięcia i wymiany płyt azbestowo-cementowych z elewacji obiektów budowlanych

Do oszacowania kosztów usunięcia płyt azbestowo-cementowych z elewacji budynków mieszkalnych przyjęto, że ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest wynosi 26 m² płyt azbestowo-cementowych, co po przeliczeniu daje ok. 0,5 Mg, a płyty azbestowo-cementowe zostaną unieszkodliwione w trakcie termomodernizacji budynków. Założono, że średni koszt termomodernizacji 1 m² elewacji wraz z zabudowaniem wyrobów azbestowych wynosi 150 zł brutto. Średni koszt został wyliczony na podstawie informacji uzyskanych od przedsiębiorstw, świadczących usługi termomodernizacji i unieszkodliwiania azbestu. Otrzymane wyniki zostały przedstawione w tabeli nr 14.

Tabela nr 14 *Nakłady finansowe na wykonanie termomodernizacji elewacji (w tys. zł)*

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Etap			Razem
			I	II	III	
1	powierzchnia płyt azbestowo-cementowych do usunięcia	m ²	0	13	13	26
2	koszt termomodernizacji obiektów wraz z unieszkodliwieniem odpadów azbestowych	tys. zł	0	2	2	4
Razem koszty			0	2	2	4

Oszacowany koszt usunięcia płyt azbestowo-cementowych stanowiących okładziny elewacji budynków mieszkalnych wraz z wykonaniem termomodernizacji budynków wynosi 4 tys. zł (według cen z 2011 r.).

Całkowite koszty realizacji Programu

Całkowite koszty realizacji Programu w latach 2011-2032 obejmują nakłady finansowe na akcje informacyjno-edukacyjne, aktualizację Programu, usunięcie i wymianę pokryć dachowych oraz termomodernizację budynków.

Tabela nr 15 *Szacunkowe całkowite koszty realizacji Programu (w tys. zł)*

Lp.	Zadanie	Etap			Razem
		I	II	III	
1	akcje informacyjno-edukacyjne dla mieszkańców Gminy	4	20	20	44
2	aktualizacja Programu	-	10	10	20
3	koszt wymiany pokryć dachowych	365	3 287	3 651	7 303
4	koszt termomodernizacji budynków	0	2	2	4
Razem koszty		369	3 319	3 683	7 371

Prognozowane całkowite koszty realizacji Programu w latach 2011-2032 wynoszą 7,37 mln zł, z czego ponad 99% stanowią odpowiednio koszty wymiany pokryć dachowych, a 0,05% - koszty termomodernizacji budynków.

7. Źródła finansowania realizacji Programu

Możliwymi źródłami finansowania realizacji Programu są środki własne Gminy Jedwabno, środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie, środki przewidziane w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz kredyty preferencyjne z Banku Ochrony Środowiska i BGŻ.

Do opracowania prognozowanej struktury finansowania Programu przyjęto następujące założenia:

1. Z budżetu Gminy finansowane będą akcje informacyjno-edukacyjne oraz aktualizacja bazy danych o wyrobach azbestowych.
2. Środki przewidziane w budżecie Gminy w każdym roku realizacji Programu będą wynosiły ok. 2 tys. zł.
3. Około 5% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie.
4. Około 5% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z BGŻ.
5. Około 5% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z BOŚ.
6. Około 10% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
7. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie w kolejnych latach będzie oferował dofinansowanie zadań, polegających na bezpiecznym usuwaniu azbestu.
8. Oferta BOŚ w kolejnych latach będzie przewidywała kredyty z dopłatami do odsetek z WFOŚiGW, a także kredyty na zakup i montaż urządzeń służących ochronie środowiska, z których można sfinansować zakup i montaż nowego pokrycia dachowego.

Tabela nr 16 *Prognozowana struktura finansowania realizacji Programu (w tys. zł)*

Lp.	Potencjalne źródła finansowania	Etap			Razem
		I	II	III	
1	Budżet Gminy Jedwabno	4	20	20	44
2	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Olsztynie	3	28	31	62
3	PROW 2007-2013	37	33	0	70
4	Kredyty w BOŚ i BGŻ	18	164	183	365
5	Środki własne właścicieli obiektów	307	3 074	3 449	6 830
	Razem	369	3 319	3 683	7 371

7.1 Alokacja środków finansowych z budżetu Gminy

Gmina Jedwabno przewiduje przeznaczyć kwotę 2 tys. zł rocznie na realizację zadań, wynikających z niniejszego *Programu*.

7.2 Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu

W wyniku analizy dostępnych instrumentów finansowania ochrony środowiska wybrano instrumenty, które mogą zostać wykorzystane w celu dofinansowania realizacji *Gminnego programu usuwania azbestu*.

7.2.1. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie
 ul. Św. Barbary 9, 10-026 Olsztyn,
 tel. (089) 522-02-00, faks (089) 522-02-09
 e-mail: info@wfosigw.olsztyn.pl
www.wfosigw.olsztyn.pl

Na liście przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Olsztynie znajdują się działania polegające na zwiększeniu ilości nieszkodliwionych odpadów zawierających azbest, realizowane w ramach Programu

NFOŚiGW „Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne, Część III - Usuwanie wyrobów zawierających azbest”.

Dofinansowanie w wysokości całkowitej 1,25 mln zł skierowane jest do jednostek samorządu terytorialnego, na terenie których przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest i dla których przyjęte zostały uchwałami Rad Gminy gminne programy usuwania azbestu.

Kwota dofinansowania może wynieść 85% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia (50% ze środków NFOŚiGW oraz 35% ze środków WFOŚiGW). Za koszty kwalifikowane uznaje się koszty demontażu, zbierania, transportu i unieszkodliwiania lub zabezpieczania wyrobów zawierających azbest.

Dofinansowanie przeznaczone jest na usuwanie odpadów zawierających azbest z budynków stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, osób prywatnych, kościołów i związków wyznaniowych, wspólnot mieszkaniowych oraz jednostek sektora finansów publicznych, będących gminnymi lub powiatowymi osobami prawnymi.

7.2.2. Instrumenty oferowane przez BOŚ we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie

*Oddział BOŚ w Olsztynie
10-513 Olsztyn, ul. Kopernika 38
tel. (0-89) 512-14-00, faks (0-89) 512-14-00
e-mail: olsztyn@bosbank.pl*

BOŚ Oddział w Olsztynie współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie w zakresie preferencyjnego kredytowania inwestycji polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest i realizowanych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w ramach linii kredytowej nr I.

Kredyty preferencyjne z dopłatami do oprocentowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie są przeznaczone dla:

1. osób fizycznych,
2. osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą,
3. samorządów oraz utworzonych przez nie jednostek organizacyjnych,
4. osób prawnych,
5. wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowych.

Przedmiotem kredytowania objęta jest wymiana powierzchni dachowych lub elewacyjnych wykonanych z materiałów zawierających azbest, obejmująca: demontaż,

transport i unieszkodliwianie odpadów, jak również zakup materiałów do wykonania zamiennych pokryć dachowych lub elewacyjnych i związane z ich montażem roboty budowlane.

Warunki kredytowania są następujące:

1. oprocentowanie: zmienne 0,5 WIBOR 3M + 2 p.p.,
2. kwota kredytu: do 80% kosztów realizowanej inwestycji, lecz nie więcej niż 2.000 zł brutto/Mg odpadu zawierającego azbest,
3. okres kredytowania: do 5 lat,
4. okres karencji: do 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy kredytowej,
5. okres realizacji zadania: do 12 miesięcy od daty postawienia przez Bank kredytu do dyspozycji Kredytobiorcy,
6. prowizja przygotowawcza: 1% kwoty przyznanego kredytu.

7.2.3. Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.

Bank BGŻ S.A.

ul. Kasprzaka 10/16, 01-211 Warszawa

tel. (022) 860-40-00, faks (022) 860-50-00

www.bgz.pl

Bank Gospodarki Żywnościowej (BGŻ) współpracuje z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie udzielania kredytów preferencyjnych. Podstawą do udzielania przez ARiMR pomocy ze środków krajowych, w tym dopłat do oprocentowania kredytów, jest *rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań ARiMR*. Zasady udzielania dopłat do oprocentowania ustalane są przez ARiMR. Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o kredyt preferencyjny są:

1. osoby fizyczne, posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, z wyłączeniem emerytów i rencistów,
2. osoby prawne,
3. jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.

Przedmiotem kredytowania w ramach linii o symbolu **nIP** zgodnie z *Warunkami i zasadami udzielania kredytów na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej i przetwórstwie produktów rolnych* m.in. mogą być objęte koszty rozbiórki i unieszkodliwienia materiałów szkodliwych, w tym wyrobów azbestowych, pod warunkiem realizowania inwestycji polegającej na budowie, przebudowie lub remoncie obiektów służących do prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej.

Warunki kredytowania są następujące:

1. oprocentowanie: zmienne, ustalane w oparciu o aktualną stopę redyskonta, nie mniej

- niż 2%,
2. kwota kredytu: nie może przekroczyć:
    - a. 80% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne i wynosić więcej niż 4.000.000 zł,
    - b. 70% wartości nakładów inwestycyjnych na działki specjalne produkcji rolnej i wynosić więcej niż 8.000.000 zł,
    - c. 70% wartości nakładów inwestycyjnych w przetwórstwie produktów rolnych i wynosić więcej niż 16.000.000 zł,
    - d. łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt a) i b) nie może przekroczyć 8.000.000 zł,
    - e. łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt a) - c) nie może przekroczyć 16.000.000 zł.
  3. okres kredytowania: do 8 lat,
  4. okres karencji: do 2 lat.

7.2.4. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie
Al. Jana Pawła II 70, 00-175 Warszawa
tel. 0 800 38 00 84, faks 022 318-53-30
www.arimr.gov.pl
e-mail: info@arimr.gov.pl

Działanie 121 Modernizacja gospodarstw rolnych

Beneficjentami w ramach działania 121 *Modernizacja gospodarstw rolnych* mogą być osoby fizyczne, osoby prawne oraz spółki osobowe działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej.²²:

W ramach działania wspierane są inwestycje materialne i niematerialne służące modernizacji produkcji rolnej, w szczególności:

1. inwestycje materialne:
  - a) budowa lub remont połączony z modernizacją budynków lub budowli,
  - b) zakup lub instalacja maszyn, urządzeń, w tym sprzętu komputerowego,
  - c) zakładanie, modernizacja sadów lub plantacji wieloletnich,
  - d) zakup, instalacja lub budowa elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej, przygotowania do

²² Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

sprzedaży lub sprzedaży bezpośredniej;

2. inwestycje niematerialne:

- a) zakup patentów, licencji, w tym licencji na oprogramowanie,
- b) usługi związane z przygotowaniem dokumentacji technicznej lub ekonomicznej dotyczącej projektu oraz nadzorem technicznym, związane bezpośrednio z realizacją projektu.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania 121 *Modernizacja gospodarstw rolnych* w okresie realizacji PROW nie może przekroczyć 300.000 zł. Do realizacji mogą być przyjęte operacje, których wysokość kosztów kwalifikowanych będzie wynosiła powyżej 20.000 zł. Ograniczenie to nie dotyczy operacji obejmujących wyłącznie wyposażenie gospodarstwa rolnego w urządzenia do składowania nawozów naturalnych lub projektów związanych z dostosowaniem do norm wspólnotowych.

Szczegółowe warunki dofinansowania określone są w *rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 października 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Modernizacja gospodarstw rolnych" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Dz.U. 207 poz. 1372.*

Działanie 311 Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Beneficjentami w ramach działania 311 *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* może być rolnik, który nie osiągnął wieku emerytalnego lub jego domownik w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników albo małżonek tego rolnika²³.

W ramach działania 311 *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* wspierane będą inwestycje w zakresie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, sprzedaży hurtowej i detalicznej, rzemiosła lub rękodzielnictwa, robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych, usług komunalnych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Do kosztów kwalifikowalnych projektu, który może być dofinansowany w ramach

²³ Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

przedmiotowego działania zalicza się m.in. koszty budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej, a także koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki. W przypadku projektów związanych z turystyką wiejską (w tym agroturystyką) koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki będą także kosztem kwalifikowalnym.

Szczegółowe warunki dofinansowania określone są w *rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 września 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*, Dz.U. nr 166 poz. 1125.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania 311 *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* w okresie realizacji PROW nie może przekroczyć 100.000 zł. Maksymalny poziom pomocy finansowej może wynosić 50% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Działanie 312 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Beneficjentem w ramach działania 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* może być osoba fizyczna lub osoba prawna, lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi (podejmuje) działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób, i mające obrót nieprzekraczający równowartości w zł 2 mln euro²⁴:

W ramach działania 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* wspierane będą inwestycje w zakresie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, sprzedaży hurtowej i detalicznej, rzemiosła lub rękodzielnictwa, robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych, usług komunalnych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Do kosztów kwalifikowalnych projektów, które realizowane są w działaniu 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* zalicza się koszty budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem

²⁴ Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

instalacji technicznej, a także koszty nadbudowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych wraz z zakupem instalacji technicznej. Koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji, a także koszty materiałów zastępujących materiały szkodliwe (w tym wyrobów azbestowych) będą kosztami kwalifikowanymi.

Maksymalny poziom pomocy finansowej może wynosić 50% kosztów kwalifikowalnych przedsięwzięcia. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* w okresie realizacji PROW nie może przekroczyć 300.000 zł, z tym, że beneficjent może otrzymać dotację w wysokości odpowiednio:

- 100.000 zł, jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 1 i mniej niż 2 miejsca pracy,
- 200.000 zł, jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 2 i mniej niż 3 miejsca pracy,
- 300.000 zł, jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 3 miejsc pracy.

Szczegółowe warunki dofinansowania określone są w *rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 marca 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*, Dz. U. nr 55, poz. 335.

8. Monitoring procesu realizacji Programu

Monitoring realizacji pozwoli na bieżącą analizę oraz kontrolę zgodności założonego harmonogramu realizacji z faktycznymi działaniami podejmowanymi przez właścicieli poszczególnych obiektów. Kontrolowanie zmian w skali gminy w odniesieniu do poszczególnych budynków pozwoli na zaplanowanie i weryfikację działań związanych z terminami usuwania azbestu. Każda zmiana w zakresie liczby budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi, ilości czy też stanu wyrobów zawierających azbest zgłoszona przez właściciela budynku zostanie naniesiona w bazie danych przez pracownika Urzędu Gminy, co umożliwi bieżącą aktualizację bazy danych o wyrobach zawierających azbest.

W przypadku braku informacji od właścicieli/zarządców budynków koniecznym jest przeprowadzenie aktualizacji inwentaryzacji w terenie. Wynika to z faktu, iż prawie 100% zinwentaryzowanych obiektów wymaga ponownej oceny w ciągu 5 lat (stopień pilności III). Działania te pozwolą w efektywny sposób monitorować proces usuwania azbestu

w odniesieniu do konkretnych obiektów.

W celu efektywnego monitorowania przyjęto wskaźniki, służące ocenie wdrażania *Gminnego Programu Usuwania Azbestu*.

Tabela nr 17 *Wskaźniki oceny wdrażania Programu*

Lp.	Wskaźniki oceny	Jednostka
1	Ilość wyrobów zawierających azbest na 1 km ² powierzchni Gminy	Mg/km ²
2	Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest	Mg/rok
3	Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	zł/rok
4	Ilość „dzikich wysypisk” z odpadami azbestowymi	szt.

Na podstawie bazy danych o lokalizacji i powierzchni elewacji i pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych oraz proponowanych powyżej wskaźników oceny wdrażania *Programu*, możliwe będzie monitorowanie *Gminnego Programu Usuwania Azbestu*, jak również realizacja zadań określonych w *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*.

Wskaźnik ilości wyrobów zawierających azbest na 1 km² powierzchni Gminy powinien ulegać zmniejszeniu w każdym roku realizacji *Programu*, począwszy od wartości bazowej wynoszącej 3,6 Mg/km² w 2011 r.

Wskaźnik ilości unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w [Mg/rok] przy założeniu równomierności rozłożenia procesu w każdym roku realizacji poszczególnych etapów *Programu* powinien wynosić odpowiednio:

1. etap I – 28 Mg/rok,
2. etap II – ok. 51 Mg/rok,
3. etap III – ok. 56,5 Mg/rok.

Nakłady finansowe ponoszone na usunięcie odpadów zawierających azbest przy założeniu równomierności rozłożenia procesu w czasie powinny wynosić odpowiednio:

1. etap I – 31 tys. zł/rok,
2. etap II – ok. 56 tys. zł/rok,
3. etap III – ok. 62 tys. zł/rok.

Wskaźnik ilości „dzikich wysypisk” z odpadami azbestowymi na terenie Gminy w roku bazowym wynosi 0. Jest to szczególnie wrażliwy wskaźnik w monitorowaniu

bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest. Należy zwrócić szczególną uwagę, m.in. poprzez akcje informacyjno-edukacyjne, aby po zdemontowaniu wyroby azbestowe trafiły na uprawnione składowisko.

Zgodnie z *Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* przyjętym przez Radę Ministrów RP 14.07.2009 r. (zmienionej uchwałą nr 39/2010 z 15.03.2010 r.) do zadań samorządu gminnego należy:

1. gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego,
2. przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami,
3. organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm,
4. organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w *Programie*,
5. inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
6. współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest,
7. współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
8. współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację *Programu*,
9. współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

9. Podsumowanie

Głównym celem opracowania *Gminnego Programu Usuwania Azbestu* jest zaplanowanie usunięcia wyrobów azbestowych z terenu Gminy i ich bezpieczne unieszkodliwienie.

W trakcie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest stanowiących pokrycia dachowe i elewacje obiektów budowlanych na terenie Gminy Jedwabno pozyskano informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych w gminie. Na podstawie uzyskanych wyników inwentaryzacji można stwierdzić, iż na terenie Gminy znajduje się 86.647 m² płyt azbestowo-cementowych, co po przeliczeniu daje 1.126,5 Mg.

Odpady azbestowe z terenu Gminy Jedwabno mogą być przyjmowane na składowisku w miejscowości Półwieś, a także na pozostałych składowiskach w Polsce.

Proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być zakończony do końca 2032 roku. Przyjęto harmonogram zgodny z *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*.

Na podstawie wyników inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest stanowiących pokrycia dachowe i elewacje obiektów budowlanych przyjęto, iż w etapie I w latach 2011-2012 powinno zostać unieszkodliwione 56 Mg odpadów azbestowych, w etapie II w latach 2013-2022 - 507 Mg, w etapie III w latach 2023-2032 – 563 Mg.

Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest (łącznie z zakupem i montażem nowych pokryć dachowych) wynoszą ok. 7,3 mln zł, w tym w pierwszym okresie, tj. do 2012 roku - ok. 365 tys. zł. Należy podkreślić, iż koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych stanowią niemal 99% kosztów realizacji *Programu*.

Przewiduje się, że koszty te będą pokrywane głównie przez właścicieli obiektów. Możliwe jest również wykorzystanie źródeł zewnętrznych finansowania części działań, polegających na bezpiecznym usuwaniu wyrobów azbestowych, tj. środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a także kredytów preferencyjnych z BGŻ.

Monitoring *Programu* powinien być prowadzony w odniesieniu do poszczególnych budynków, co pozwoli na zaplanowanie i weryfikację działań związanych z terminami usuwania azbestu.

10. Bibliografia

1. „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, red. Neonila Szeszenia-Dąbrowska, Łódź, 2004,
2. „Bezpieczne postępowania z azbestem i materiałami zawierającymi azbest”, red. Jerzy Dyczka, Materiały specjalistycznego kursu szkoleniowego, AGH, Kraków, 26-27.06.2003,
3. „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2001,
4. Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl,
5. Baza wyrobów i odpadów zawierających azbest, www.bazaazbestowa.pl,
6. Oświadczenie rządowe z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r., Dz.U. nr 99, poz. 667,
7. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Jedwabno na lata 2006-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2015,
8. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Szczycieńskiego na lata 2010-2013,
9. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007 – 2010,
10. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, Warszawa, 2010,
11. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów, Dz.U. nr 216, poz. 1824,
12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. nr 162, poz. 1089,
13. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 10 października 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, Dz.U. Nr 212, poz. 1769,
14. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest, Dz.U. z 2011 r., Nr 8, poz.31,
15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. nr 71, poz. 649,
16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów, Dz.U. Nr 249, poz. 1673,

17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lutego 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów, Dz.U. nr 39, poz. 320,
18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów, Dz.U. nr 112, poz. 1206,
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, Dz.U. nr 124, poz. 1033,
20. Strategia Rozwoju Gminy Jedwabno,
21. Strona internetowa WFOŚiGW w Olsztynie,
22. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. z 2004 r. nr 3, poz. 20 z późn. zm.,
23. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, Dz.U. z 2007 r. nr 39 poz. 251 z późn. zm,
24. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.,
25. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw, Dz.U. nr 100, poz. 1085 z późn. zm.,
26. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych, Dz.U. nr 199, poz. 1671 z późn. zm.

11. Spis załączników, tabel, wykresów i map

Załącznik 1. Wzór oznakowania instalacji lub urządzeń zawierających azbest, rur azbestowo-cementowych oraz dróg utwardzonych odpadami azbestowymi.....	66
Załącznik 2. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest.....	67
Załącznik 3. Wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.....	68
Załącznik 4. Wzór informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu, PCB oraz innych substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.....	70
Załącznik 5. Karta ewidencji odpadu.....	71
Załącznik 6. Karta przekazania odpadu.....	72
Załącznik 7. Procedury dotyczące obowiązków i postępowania właścicieli i zarządców przy użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.....	73
Załącznik 8. Szczegółowe zestawienie wyników inwentaryzacji.....	77
Załącznik 9. Wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest.....	89
Tabela nr 1 Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych.....	22
Tabela nr 2 Ilość płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych.....	22
Tabela nr 3 Ilość płyt azbestowo-cementowych wykorzystywanych w elewacjach budynków.....	23
Tabela nr 4 Ilość wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Jedwabno.....	24
Tabela nr 5 Wyniki inwentaryzacji w podziale na miejscowości Gminy Jedwabno.....	25
Tabela nr 6 Wyniki inwentaryzacji według stopni pilności usunięcia wyrobów azbestowych z terenu Gminy Jedwabno.....	41
Tabela nr 7 Liczba obiektów według stopni pilności usunięcia wyrobów azbestowych w podziale na miejscowości.....	41
Tabela nr 8 Wyniki inwentaryzacji w podziale na typ własności.....	42
Tabela nr 9 Wyniki inwentaryzacji obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Jedwabno.....	43
Tabela nr 10 Harmonogram realizacji Programu w podziale na 3 etapy.....	47
Tabela nr 11 Odpowiedzialność za realizację Programu.....	48
Tabela nr 12 Nakłady finansowe na usunięcie płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych (w tys. zł).....	49
Tabela nr 13 Nakłady finansowe na wykonanie nowych pokryć dachowych (w tys. zł).....	50
Tabela nr 14 Nakłady finansowe na wykonanie termomodernizacji elewacji (w tys. zł).....	51
Tabela nr 15 Szacunkowe całkowite koszty realizacji Programu (w tys. zł).....	51
Tabela nr 16 Prognozowana struktura finansowania realizacji Programu (w tys. zł).....	53
Tabela nr 17 Wskaźniki oceny wdrażania Programu.....	60
Wykres nr 1 Porównanie liczby obiektów budowlanych z wyrobami azbestowymi w poszczególnych miejscowościach Gminy Jedwabno.....	26
Wykres nr 2 Porównanie ilości wyrobów azbestowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Jedwabno.....	27
Wykres nr 3 Porównanie średniej powierzchni płyt azbestowo-cementowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Jedwabno.....	28
Mapa nr 1 Poglądowa mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Jedwabno.....	29
Mapa nr 2 Szczegółowa mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Jedwabno.....	30

Załącznik 1. Wzór oznakowania instalacji lub urządzeń zawierających azbest, rur azbestowo-cementowych oraz dróg utwardzonych odpadami azbestowymi

Pomieszczenie zawiera azbest*

* Tylko w przypadku oznakowania pomieszczenia w związku z brakiem możliwości trwałego umieszczenia oznakowania na instalacji lub urządzeniu zawierającym azbest.

Wszystkie instalacje lub urządzenia zawierające azbest oraz rury azbestowo-cementowe powinny być oznakowane w następujący sposób:

- 1) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno mieć wymiary: co najmniej 5 cm wysokości (H) i 1/2H szerokości;
- 2) oznakowanie powinno składać się z:
  - a) części górnej ($h = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
  - b) części dolnej ($60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny;
- 3) jeżeli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot "zawiera azbest" powinien być zastąpiony zwrotem "zawiera krokidolit/azbest niebieski".

Wzór oznakowania dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczonych trwale przed emisją włókien azbestu

Wszystkie drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu, powinny być oznakowane w następujący sposób:

- 1) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno mieć wymiary: co najmniej 30 cm wysokości (H) i 1/2H szerokości;
- 2) oznakowanie powinno składać się z:
  - a) części górnej ($h = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
  - b) części dolnej ($60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny.

Załącznik 2. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest**INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾**1. Nazwa miejsca/urządzenia/instalacji, adres²⁾:

.....

2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest – imię i nazwisko lub nazwa i adres:

.....

3. Rodzaj zabudowy³⁾: .....4. Numer działki ewidencyjnej⁴⁾: .....5. Numer obrębu ewidencyjnego⁴⁾: .....6. Nazwa, rodzaj wyrobu⁵⁾: .....

.....

7. Ilość posiadanych wyrobów⁶⁾: .....8. Stopień pilności⁷⁾: .....9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów⁸⁾:

a) nazwa i numer dokumentu: .....

b) data ostatniej aktualizacji: .....

10. Przewidywany termin usunięcia wyrobów: .....

11. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia⁶⁾: .....

.....

(podpis)

data .....

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uznaje się każdy wyrób zawierający wagowo 0,1 % lub więcej azbestu.

²⁾ Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie: województwo, powiat, gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości.

³⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, budynek mieszkalno-gospodarczy, inny.

⁴⁾ Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.

⁵⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- rury i złącza azbestowo-cementowe pozostawione w ziemi,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- drogi zabezpieczone (drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu),
- drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura; podać jakie.

⁶⁾ Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (kg, m², m³, m.b., km).

⁷⁾ Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).

⁸⁾ Nie dotyczy osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę i numer dokumentu oraz datę jego ostatniej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w szczególności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

Załącznik 3. Wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

OCENA stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Nazwa miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Adres miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Rodzaj zabudowy¹⁾: .....

Numer działki ewidencyjnej²⁾: .....

Numer obrębu ewidencyjnego²⁾: .....

Nazwa, rodzaj wyrobu³⁾: .....

Ilość wyrobów⁴⁾: .....

Data sporządzenia poprzedniej oceny⁵⁾: .....

Grupa/ nr	Rodzaj i stan wyrobu	Punkty	Ocena
I	Sposób zastosowania azbestu		
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2	Tynk zawierający azbest	30	
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1 000 kg/m ³)	25	
4	Pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
II	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
5	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	
7	Ścisła struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
9	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	
13	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0	
IV	Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych		
14	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	
16	W systemie wentylacji pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17	Na zewnątrz obiektu (np. tynk)	20	
18	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	5	

20	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	Wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej		
21	Regularne przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22	Stale lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	
23	Czasowe (np. domki rekreacyjne)	15	
24	Rzadkie (np. strychy, piwnice, komórki)	5	
25	Nieużytkowane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)	0	
SUMA PUNKTÓW OCENY			
STOPIEŃ PILNOŚCI			

UWAGA: W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup, należy uwzględnić tylko pozycję o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności:

Stopień pilności I od 120 punktów

wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie

Stopień pilności II od 95 do 115 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku

Stopień pilności III do 90 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat

.....
Oceniający
(nazwisko i imię)

.....
Właściciel/Zarządca
(podpis)

.....
(miejscowość, data)

.....
(adres lub pieczęć z adresem)

Objaśnienia:

¹⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.

²⁾ Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.

³⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura, podać jakie.

⁴⁾ Ilość wyrobów azbestowych podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m², m³, mb).

⁵⁾ Należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny; jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać „pierwsza ocena”.

Załącznik 4. Wzór informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu, PCB oraz innych substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska

Gmina: .....
 Powiat: .....
 Województwo: .....

Informacje za okres: .....
 określające stan na dzień: .....

Dział 1. Informacje dotyczące azbestu

Lp.	Nazwa wyrobu zawierającego azbest ¹⁾	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Jednostka miary	Ilość	Uwagi ²⁾

Objaśnienia:

¹⁾ Przy określaniu nazwy wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- * płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- * płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- * rury i złącza azbestowo-cementowe,
- * izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- * wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- * przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- * szczeliwa azbestowe,
- * taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- * wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- * papier i tektura,
- * inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

²⁾ Należy wskazać obiekt, w którym znajdują się wyroby zawierające azbest, oraz określić ich stan - stopień uszkodzenia wyrobów zawierających azbest.

Załącznik 5. Karta ewidencji odpadu

KARTA EWIDENCJI ODPADU ¹⁾				Nr karty		Rok kalendarzowy				
Kod odpadu ²⁾										
Rodzaj odpadu ³⁾										
Przebieg choroby ⁴⁾ PCB w odpadach ⁵⁾										
Posiadacz odpadów ⁶⁾										
Adres posiadacza odpadów ⁷⁾										
Województwo:		Gmina:		Miejscowość:		Telefon służbowy:	Faks służbowy:			
Ulica:		Nr domu:		Nr lokalu:		Kod pocztowy:				
Miejsce prowadzenia działalności ⁸⁾										
Województwo:		Gmina:		Miejscowość:		Telefon służbowy:	Faks służbowy:			
Ulica:		Nr domu:		Nr lokalu:		Kod pocztowy:				
Działalność w zakresie ⁹⁾										
W		Zb		Od		Un				
☐		☐		☐		☐				
Ok										
☐										
Gospodarowanie odpadami										
Masa:	Masa wprowadzonych odpadów [kg] ¹⁰⁾	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg] ¹¹⁾	Masa przyjętych odpadów [Mg] ¹²⁾	Nr karty przekazania odpadu ¹³⁾	w własnym zakresie			odpady przekazane		inne rodzaje odpadów spożywczych ¹⁵⁾
					masa [kg]	metoda odzysku [R] ¹⁴⁾	metoda unieszkodliwiania [D] ¹⁵⁾	masa [kg]	Nr karty przekazania odpadu ¹⁴⁾	

Objaśnienia:

- 1) W przypadku wytwarzania, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów należy sporządzać osobną kartę ewidencji odpadu dla każdego miejsca prowadzenia działalności, z wyjątkiem usług, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 22 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. W przypadku odbierania odpadów komunalnych należy sporządzić osobno kartę dla każdej gminy, z terenu której odpady komunalne są odbierane. Nie dotyczy komunalnych osadów ściekowych stosowanych w celach, o których mowa w art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, prowadzącego zakład przetwarzania, o którym mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495, z późn. zm.), w zakresie odpadów powstałych w wyniku demontażu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, oraz prowadzącego stację demontażu i prowadzącego punkt zbierania pojazdów, o których mowa w ustawie z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202, z późn. zm.), w zakresie gospodarowania pojazdami wycofanymi z eksploatacji.
- 2) Zgodnie z katalogiem odpadów stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).
- 3) Dotyczy działalności w zakresie unieszkodliwiania PCB.
- 4) Podać imię i nazwisko lub nazwę posiadacza odpadów. W przypadku odbierania odpadów komunalnych posiadaczem obowiązany do wypełnienia karty ewidencji odpadu jest przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, z późn. zm.), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w tej ustawie.
- 5) Podać adres zamieszkania lub siedziby posiadacza odpadów.
- 6) Podać adres miejsca prowadzenia działalności. W przypadku posiadania decyzji na prowadzenie działalności na terenie całego kraju lub na określonym obszarze należy wskazać adres siedziby lub miejsca zamieszkania posiadacza odpadów. W przypadku przedsiębiorcy, który uzyskał zezwolenie na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, należy podać województwo i gminę.
- 7) Zaznaczyć symbolem X właściwy kwadrat: W - wytwarzanie odpadów, Zb - zbieranie odpadów, Od - odzysk, Un - unieszkodliwianie odpadów, Ok - odbieranie odpadów komunalnych.
- 8) Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.
- 9) Nie dotyczy odpadów komunalnych.
- 10) Odpady komunalne w rozumieniu definicji zawartej w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
- 11) Wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w tej ustawie.
- 12) Podać nr karty przekazania, na podstawie której odpad został przyjęty. W przypadku przywozu odpadów na terytorium kraju należy wpisać "Przywóz do RP". W przypadku przyjmowania odpadów z innego miejsca prowadzenia działalności danego posiadacza odpadów należy wskazać to miejsce, podając województwo, nazwę miejscowości, ulicę, nr domu i lokalu. W przypadku przyjmowania odpadów od posiadacza zwolnionego z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów rubryka pozostaje niewypełniona.
- 13) Podać masę odpadów zagospodarowanych we własnym zakresie.
- 14) Symbole R określają procesy odzysku zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
- 15) Symbole D określają procesy unieszkodliwiania odpadów zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
- 16) Podać nr karty przekazania odpadu, którą został przekazany innemu posiadaczowi odpadów. W przypadku wywozu odpadów poza terytorium kraju należy wpisać "Wywóz poza RP". W przypadku przekazania odpadów osobom fizycznym lub jednostkom organizacyjnym niebędącym przedsiębiorcami do wykorzystania na własne potrzeby zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach należy wpisać "Przekazane os. fiz.". W przypadku przekazywania do innego miejsca prowadzenia działalności danego posiadacza odpadów należy wskazać to miejsce, podając województwo, nazwę miejscowości, ulicę, nr domu i lokalu.

Załącznik 6. Karta przekazania odpadu

KARTA PRZEKAZANIA ODPADU		№ karty ¹⁾	Plac Pracekarski
Podatca odpadów, który przekazuje odpad ²⁾	Przejmujący odpad ³⁾	Podatca odpadów, który przyjmuje odpad ⁴⁾	
Adres ⁵⁾	Adres ⁵⁾	Adres ⁵⁾	
№ REGON ⁶⁾	№ REGON ⁶⁾	№ REGON ⁶⁾	
Miejsce przekazania odpadu ⁸⁾			
Rodzaj procesu przetwarzania składowania lub inne sposoby odbioru ⁹⁾			
Wniosek o wydanie dokumentu potwierdzenia zbiegu odpadów lub recykling ¹⁰⁾		TAK ☐ NIE ☐	
Kod odpadu ¹¹⁾	Rodzaj odpadu ¹²⁾	Numer rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy ¹³⁾	
Data przekazania ¹²⁾	Masa przekazanych odpadów (Mg) ¹⁴⁾		
Firma emitent przekazania odpadu		Firma emitent wykonania usługi transportu ¹⁵⁾	
data, adres i podpis		data, adres i podpis	

Objaśnienia:

- 1) Numer jest nadawany przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.
- 2) Podać imię i nazwisko lub nazwę podmiotu.
- 3) W przypadku odpadów komunalnych do wypełnienia karty przekazania odpadu jest obowiązany przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, z późn. zm.), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w tej ustawie.
- 4) Dotyczy przedsiębiorcy transportującego odpady, niebędącego posiadaczem odpadów, działającego na zlecenie innego posiadacza odpadów, który zlecił mu wykonanie usługi transportu odpadów.
- 5) Podać adres zamieszkania lub siedziby podmiotu.
- 6) O ile posiada.
- 7) W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich transportujących odpad z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.
- 8) Podać adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu transportującemu odpady.
- 9) Dotyczy stacji demontażu w przypadku przekazywania odpadów powstałych w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Podać symbol R lub D. Symbole R określają procesy odzysku zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Symbole D określają procesy unieszkodliwiania odpadów zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
- 10) Dotyczy dokumentów wystawianych przez prowadzących odzysk lub recykling na podstawie ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 90, poz. 607, z późn. zm.).
- 11) Zgodnie z katalogiem odpadów stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).
- 12) W przypadku odpadów niebezpiecznych podać datę przekazania odpadu.
- 13) Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego transportującego odpady temu samemu posiadaczowi odpadów.
- 14) Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.
- 15) Dotyczy odpadów niebezpiecznych.

Załącznik 7. Procedury dotyczące obowiązków i postępowania właścicieli i zarządców przy użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów²⁵

Procedura nr 1

Sporządzenie „Oceny Stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”

Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest

Opracowanie corocznego planu kontroli jakości powietrza dla pomieszczeń zawierających azbest

Sporządzenie informacji dla wójta/burmistrza/prezydenta (corocznie)

Opracowanie instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest

Oznakowanie pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest

Zaznaczenie na planach sytuacyjnych terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest

Opis procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji i urządzeń oraz terenów gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest. Procedura dotyczy więc bezpiecznego ich użytkowania.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres posiadania budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu - niezależnie od ich wielkości lub stanu, jeżeli znajdują się tam wyroby zawierające azbest.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu - gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest - ma obowiązek sporządzenia -w 2 egzemplarzach - „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (załącznik 4). Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej - sporządzają następne „Oceny...” w terminach wynikających z warunków poprzedniej „Oceny...” - tzn.:

- Po 5-u latach -jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieuszkodzone,
- Po roku - jeżeli przy poprzedniej „Ocenie...” ujawnione zostały drobne (do 3%

²⁵ „Bezpieczne postępowania z azbestem i materiałami zawierającymi azbest” pod red. Jerzego Dyczka, Materiały specjalistycznego kursu szkoleniowego, AGH, Kraków, 26-27.06.2003

- powierzchni wyrobów) uszkodzenia.

Wyroby, które posiadały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia - powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Jeden egzemplarz „Oceny...” właściciel lub zarządca zobowiązany jest złożyć właściwemu terenowo organowi architektoniczno-budowlanemu lub powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego - w terminie do 30-tu dni od dnia jej sporządzenia. Drugi egzemplarz zachowuje przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu - do czasu sporządzenia następnej „Oceny...”.

Właściciel lub zarządca zobowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Wyniki inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Wyniki inwentaryzacji powinny służyć do sporządzenia stosownej informacji dla wójta, burmistrza lub prezydenta miasta - właściwego dla miejsca znajdowania się budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest. Wzory informacji są odpowiednio w załącznikach:

- Załącznik 2 - Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania.
- Załącznik 3 - Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone.

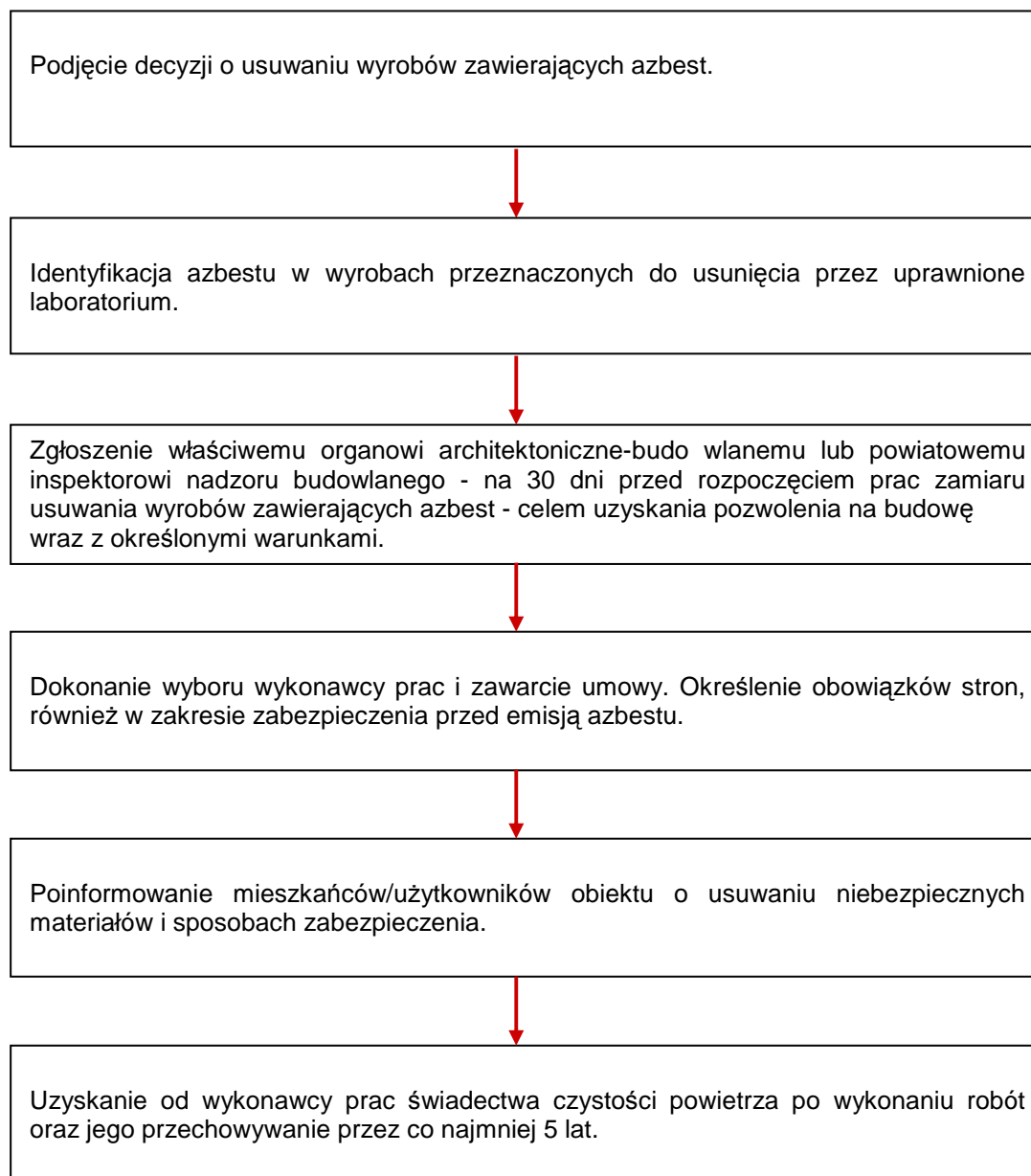
Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest - co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym rejonie. Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie występują wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

- Oznakowania pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest - odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu (załącznik 1).
- Opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest.
- Zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

Ponadto, jeżeli w budynku, budowli, instalacji lub urządzeniu o: znajdują się wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³ (tzw. „miękkie”), lub jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolid a także jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach, lub istnieje, uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska - właściciel lub zarządca powinien opracować plan kontroli jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwz; dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Procedura nr 2

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i postępowania właścicieli zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów z wyrobami zawierającymi azbest - przed i w czasie wykonywania prac usuwania lub zabezpieczenia takich prac.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, do zakończenia tych robót i uzyskania stosownego oświadczenia wykonawcy prac.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest - powinien dokonać identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w

wyrobach, przez uprawnione do takich prac laboratorium. Identyfikacja azbestu powinna nastąpić w okresie użytkowania wyrobów, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów - o ile informacja ta, nie jest podana w innych dokumentach budowy przedmiotowego obiektu.

Identyfikacja azbestu jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy, wynikającym z tytułu własności oraz odpowiedzialności prawnej, dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód mogących wynikać z nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność. Wyniki identyfikacji azbestu powinny być uwzględniane przy:

- Sporządzaniu „Oceny...”
- Sporządzaniu informacji dla wójta, burmistrza, prezydenta miasta
- Zawieraniu umowy na wykonanie prac zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac - wytwarzającym odpady niebezpieczne.

Właściciel lub zarządca może zlecić innym - fachowo przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym - przeprowadzenia czynności wykonania identyfikacji azbestu w wyrobach. W każdym przypadku powinno to mieć miejsce przed rozpoczęciem prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu i wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek zgłoszenia - na 30 dni przed rozpoczęciem prac, wniosku o pozwolenie na budowę (remont), wraz z określonymi warunkami. Wniosek powinien zostać sporządzony z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 31 ust. 3, pkt.2 oraz art. 36 ust.1 pkt. 1 i 4 *ustawy - Prawo budowlane*. Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo-budowlanych skutkuje - na podstawie *ustawy - Prawo ochrony środowiska* - odpowiedzialnością prawną. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel lub zarządca dokonuje wyboru wykonawcy prac - wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac.

Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością.

Na końcu właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywać je przez okres co najmniej 5 lat, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

Załącznik 8. Szczegółowe zestawienie wyników inwentaryzacji

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
1	Brajniki		2	3	2	3	121
2	Brajniki		2	3	2	3	249
3	Brajniki		2	3	2	3	113
4	Brajniki		8	20	2	3	233
5	Brajniki		8	20	2	3	175
6	Brajniki		9	19	2	3	93
7	Brajniki		9	17	2	3	67
8	Brajniki		10	21/2	2	3	40
9	Brajniki		10	21/2	2	3	20
10	Brajniki		18	76/47	2	3	42
11	Brajniki		18	76/47	2	3	105
12	Brajniki		19	51	2	3	471
13	Brajniki		13a	46/9	2	3	143
14	Brajniki		BN	15	2	3	303
15	Brajniki		BN	15	2	3	92
16	Brajniki		BN	50/3	2	3	140
17	Brajniki		BN	48/20	2	3	156
18	Burdağ		1	127/2	2	3	740
19	Burdağ		5	207	2	3	102
20	Burdağ		6	144/1	2	3	8
21	Burdağ		6	144/1	2	3	174
22	Burdağ		12	162/1	2	3	100
23	Burdağ		12	162/1	2	3	79
24	Burdağ		12	162/1	2	3	21
25	Burdağ		14	196	2	3	146
26	Burdağ		19	194	2	3	23
27	Burdağ		29	157/2	2	3	39
28	Burdağ		30	400	2	3	129
29	Burdağ		30	155	2	3	18
30	Burdağ		33	139/1	2	3	63
31	Burdağ		33	139/1	2	3	126
32	Burdağ		33	139/1	2	3	9
33	Burdağ		36	112/5	2	3	101
34	Burdağ		36	112/5	2	3	8
35	Burdağ		36	112/5	2	3	12
36	Burdağ		52	25	2	3	257
37	Burdağ		52	25	2	3	223
38	Burdağ		52	25	2	3	32
39	Burdağ		60	200	2	3	39
40	Burdağ		60	200	2	3	24
41	Burdağ		60	200	2	3	22
42	Burdağ		60	200	2	3	25
43	Burdağ		2a	135/4	2	3	378
44	Burdağ		2b	135/8	2	3	298
45	Burdağ		2c	135/10	2	3	327
46	Burdağ		BN	178/9	2	3	116
47	Burdağ		BN	77	2	3	124

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
48	Burdaż		BN	35/1	2	3	45
49	Burdaż		BN	30	2	3	12
50	Burdaż		BN	206/2	2	3	71
51	Burdaż		BN	140/2	2	3	30
52	Burdaż		BN	144/8	2	3	5
53	Burdaż		BN	109/1	2	3	11
54	Burdaż		BN	98/4	2	3	195
55	Burdaż		BN	99/2	2	2	199
56	Burdaż		BN	134/1	2	3	250
57	Burdaż		BN	134/1	2	3	293
58	Burdaż		BN	134/1	2	3	50
59	Burdaż		BN	135/45	2	3	1189
60	Burdaż		BN	135/45	2	3	2032
61	Burdaż		BN	135/45	2	3	2215
62	Burdaż		BN	135/45	2	3	358
63	Burdaż		BN	135/45	2	3	72
64	Burdaż		BN	135/31	2	3	359
65	Burdaż		BN	135/31	2	3	338
66	Burdaż		BN	135/31	2	3	36
67	Burdaż		BN	135/7	2	3	1209
68	Burdaż		BN	135/31	2	3	61
69	Burdaż		BN	135/3	2	3	315
70	Czarny Piec		2a	241/2	2	3	19
71	Czarny Piec		BN	170/5	2	3	154
72	Czarny Piec		BN	33/2	2	3	245
73	Dłużek	Aleja Dębowa	3	344	2	3	587
74	Dłużek	Aleja Dębowa	3/4	344	2	3	21
75	Dłużek	Borówkowa	1	32	2	3	98
76	Dłużek	Borówkowa	BN	34/55	2	3	140
77	Dłużek	Brzozowa	BN	126	2	3	96
78	Dłużek	Jaśminowa	116	90	2	3	112
79	Dłużek	Jaśminowa	237	91	2	3	64
80	Dłużek	Jaśminowa	BN	78	2	3	92
81	Dłużek	Jaśminowa	BN	78	2	3	40
82	Dłużek	Jeżynowa	1	34/21	2	3	105
83	Dłużek	Jeżynowa	3	34/20	2	3	158
84	Dłużek	Jeżynowa	4a	34/11	2	3	115
85	Dłużek	Jeżynowa	BN	34/15	2	3	85
86	Dłużek	Józefa Kantora	BN	107	2	3	127
87	Dłużek	Malinowa	BN	64/11	2	3	257
88	Dłużek	Melchiora Wańkowicza	13	106	2	3	109
89	Dłużek	Melchiora Wańkowicza	17	42/1	2	3	396
90	Dłużek	Melchiora Wańkowicza	19a	4	2	3	110
91	Dłużek	Melchiora Wańkowicza	BN	270/3	2	3	10
92	Dłużek	Modrzewiowa	48/3	48/3	2	3	168
93	Dłużek	Poziomkowa	11	34/2	2	3	218
94	Dłużek	Różana	7	85	2	3	113
95	Dłużek	Różana	81	82	2	3	52
96	Dłużek	Różana	84	84	2	3	100

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
97	Dłużek	Różana	BN	86	2	3	141
98	Dłużek	Sosnowa	BN	135	2	3	103
99	Dłużek	Sosnowa	BN	138	2	3	107
100	Dłużek	Śliwkowa	3	59	2	3	76
101	Dłużek	Śliwkowa	BN	56/2	2	3	30
102	Dłużek	Śliwkowa	BN	67	2	3	95
103	Dłużek	Śliwkowa	BN	67	2	3	34
104	Dłużek		2	97/1	2	3	233
105	Dłużek		2	97/1	2	3	140
106	Dłużek		2	97/1	2	3	120
107	Dzierzki		2	12/33	2	3	194
108	Dzierzki		3	12/34	2	3	320
109	Dzierzki		3	12/30	2	3	33
110	Dzierzki		5	5/28	2	3	102
111	Dzierzki		5	5/34	2	3	12
112	Dzierzki		2/1	12/31	2	3	110
113	Dzierzki		4/2	8/9	2	3	133
114	Dzierzki		6/2	5/26	2	3	81
115	Dzierzki		4a	8/23	2	3	1491
116	Dzierzki		4a	8/23	2	3	1843
117	Dzierzki		4a	8/23	2	3	117
118	Dzierzki		4a	8/23	2	3	102
119	Dzierzki		BN	8/4	2	3	126
120	Dzierzki		BN	12/28	2	3	78
121	Dzierzki		BN	12/27	2	3	54
122	Jedwabno	1 Maja	2	644	2	3	246
123	Jedwabno	1 Maja	2	644	2	3	13
124	Jedwabno	1 Maja	6	265	2	3	37
125	Jedwabno	1 Maja	7	643	2	3	92
126	Jedwabno	1 Maja	7	643	2	3	291
127	Jedwabno	1 Maja	8	650	2	3	161
128	Jedwabno	1 Maja	9	258/1	2	3	201
129	Jedwabno	1 Maja	10	269/1	2	3	397
130	Jedwabno	1 Maja	10	269/1	2	3	74
131	Jedwabno	1 Maja	10	269/1	2	3	154
132	Jedwabno	1 Maja	14	272/3	2	3	201
133	Jedwabno	1 Maja	14	272/3	2	3	26
134	Jedwabno	1 Maja	21	221/2	2	3	8
135	Jedwabno	1 Maja	34	284/1	2	3	26
136	Jedwabno	1 Maja	37	212	2	3	108
137	Jedwabno	1 Maja	40	287	2	3	116
138	Jedwabno	1 Maja	40	287	2	3	231
139	Jedwabno	1 Maja	40	287	2	3	139
140	Jedwabno	1 Maja	40	287	2	3	28
141	Jedwabno	1 Maja	42	290	2	3	127
142	Jedwabno	1 Maja	48	298	2	3	60
143	Jedwabno	1 Maja	49	205/2	2	3	327
144	Jedwabno	1 Maja	56	197	2	3	279
145	Jedwabno	1 Maja	64	326/2	2	3	450

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
146	Jedwabno	1 Maja	70	176	2	3	84
147	Jedwabno	1 Maja	72	96/1	2	3	56
148	Jedwabno	1 Maja	72	96/1	2	3	82
149	Jedwabno	1 Maja	73	185	2	3	22
150	Jedwabno	1 Maja	73	187/7	2	3	21
151	Jedwabno	1 Maja	18a	275/3	2	3	250
152	Jedwabno	1 Maja	18a	280/2	2	3	368
153	Jedwabno	1 Maja	18a	280/2	2	3	49
154	Jedwabno	1 Maja	18a	280/2	2	3	96
155	Jedwabno	1 Maja	2f	367/2	2	3	194
156	Jedwabno	1 Maja	2g	367/3	2	3	223
157	Jedwabno	1 Maja	75/2	181/11	1	3	267
158	Jedwabno	1 Maja	BN	189/2	2	3	109
159	Jedwabno	1 Maja	BN	181/9	2	3	236
160	Jedwabno	1 Maja	BN	187/6	2	3	338
161	Jedwabno	1 Maja	BN	302/3	2	3	40
162	Jedwabno	1 Maja	BN	302/3	2	3	47
163	Jedwabno	1 Maja	BN	283	2	3	232
164	Jedwabno	Leśna	1	680	2	3	293
165	Jedwabno	Leśna	2	667	2	3	279
166	Jedwabno	Leśna	3	679	2	3	294
167	Jedwabno	Leśna	4	668	2	3	286
168	Jedwabno	Leśna	5	678	2	3	281
169	Jedwabno	Leśna	6	669	2	3	283
170	Jedwabno	Leśna	7	677	2	3	288
171	Jedwabno	Leśna	8	670	2	3	283
172	Jedwabno	Leśna	9	676	2	3	259
173	Jedwabno	Leśna	10	671	2	3	274
174	Jedwabno	Leśna	BN	673	2	3	272
175	Jedwabno	Leśna	BN	673	2	3	314
176	Jedwabno	Leśna	BN	673	2	3	280
177	Jedwabno	Leśna	BN	673	2	3	288
178	Jedwabno	Leśna	BN	54	2	3	33
179	Jedwabno	Leśna	BN	673	2	3	260
180	Jedwabno	Leśna	BN	673	2	3	366
181	Jedwabno	Mazurska	11	240/10	2	3	158
182	Jedwabno	Mazurska	BN	500	2	3	143
183	Jedwabno	Odrodzenia	1	293/1	2	3	17
184	Jedwabno	Odrodzenia	2	292/3	2	3	18
185	Jedwabno	Odrodzenia	7	316/1	2	3	20
186	Jedwabno	Odrodzenia	7	316/1	2	3	15
187	Jedwabno	Odrodzenia	12	324	2	3	332
188	Jedwabno	Odrodzenia	13	305	2	3	52
189	Jedwabno	Odrodzenia	13	305	2	3	58
190	Jedwabno	Odrodzenia	BN	312	2	3	315
191	Jedwabno	Olsztyńska	5	235/3	2	3	16
192	Jedwabno	Olsztyńska	5	235/3	2	3	123
193	Jedwabno	Olsztyńska	7	237/5	2	3	12
194	Jedwabno	Olsztyńska	7	237/5	2	3	279

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
195	Jedwabno	Olsztyńska	12	243/3	2	3	38
196	Jedwabno	Olsztyńska	13	648	2	3	47
197	Jedwabno	Olsztyńska	14	244	2	3	43
198	Jedwabno	Olsztyńska	BN	54	2	3	136
199	Jedwabno	Olsztyńska	BN	249/12	2	3	35
200	Jedwabno	Polna	3	151	2	3	8
201	Jedwabno	Polna	3	151	2	3	14
202	Jedwabno	Polna	4	174/1	2	3	148
203	Jedwabno	Polna	6	154	2	3	55
204	Jedwabno	Polna	7	642	2	3	40
205	Jedwabno	Polna	9	157/2	2	3	36
206	Jedwabno	Polna	14	131/1	2	3	6
207	Jedwabno	Polna	14	131/1	2	3	10
208	Jedwabno	Polna	16	160/1	2	3	34
209	Jedwabno	Polna	17	129	2	3	190
210	Jedwabno	Polna	18	642	2	3	6
211	Jedwabno	Polna	19	128	2	3	95
212	Jedwabno	Polna	22	117/2	2	3	38
213	Jedwabno	Polna	22	117/73	2	3	37
214	Jedwabno	Polna	23	115/34	2	3	287
215	Jedwabno	Polna	24	112/1	2	3	940
216	Jedwabno	Wielbarska	2	641	2	3	53
217	Jedwabno	Wielbarska	4	330/3	2	3	24
218	Jedwabno	Wielbarska	7	642	2	3	53
219	Jedwabno		72a	72/22	2	3	362
220	Jedwabno		72a	72/22	2	3	27
221	Jedwabno		BN	105/1	2	3	178
222	Jedwabno		BN	48/2	2	3	402
223	Jedwabno		BN	47/2	2	3	276
224	Jedwabno		BN	326/2	2	3	212
225	Jedwabno		BN	326/2	2	3	250
226	Jedwabno		BN	326/2	2	3	33
227	Jedwabno		BN	3266/2	2	3	32
228	Kot		10	393	2	3	25
229	Kot		10	393	2	3	25
230	Kot		11	392	2	3	89
231	Kot		11	392	2	3	26
232	Kot		22	227/8	2	3	73
233	Kot		23	137	2	3	18
234	Kot		26	134/2	2	3	48
235	Kot		34	401	2	3	78
236	Kot		37	64	2	3	93
237	Kot		40	65/1	2	3	25
238	Kot		18a	202	2	3	147
239	Kot		BN	137	2	3	93
240	Kot		BN	5092/4	2	3	10
241	Kot		BN	405	2	3	24
242	Lipniki		5	6/80	2	3	154
243	Lipniki		7	6/53	2	3	6

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
244	Lipniki		11	6/20	2	3	358
245	Lipniki		BN	6/99	2	3	1754
246	Lipniki		BN	6/99	2	3	1697
247	Lipniki		BN	6/99	2	3	1790
248	Lipniki		BN	6/22	2	3	91
249	Lipniki		BN	6/22	2	3	10
250	Lipniki		BN	6/19	2	3	26
251	Lipniki		BN	6/19	2	3	49
252	Lipniki		BN	6/54	2	3	460
253	Lipniki		BN	6/59	2	3	24
254	Lipniki		BN	6/60	2	3	14
255	Lipniki		BN	6/62	2	3	53
256	Lipniki		BN	6/66	2	3	50
257	Lipniki		BN	6/73	2	3	90
258	Lipniki		BN	6/81	2	3	170
259	Lipniki		BN	6/81	2	3	41
260	Lipniki		BN	6/81	2	3	22
261	Lipniki		BN	6/78	2	3	29
262	Lipniki		BN	6/118	2	3	792
263	Lipniki		BN	6/118	2	3	421
264	Lipniki		BN	6/118	2	3	601
265	Lipniki		BN	6/112	2	3	53
266	Lipniki		BN	6/122	2	3	1952
267	Lipniki		BN	6/19	2	3	32
268	Lipniki		BN	6/130	2	3	17
269	Lipniki		BN	6/130	2	3	10
270	Lipniki		BN	6/19	2	3	18
271	Małszewo		1	4	2	3	83
272	Małszewo		2	7/2	2	3	18
273	Małszewo		7	172/1	2	3	124
274	Małszewo		7	172/1	2	3	33
275	Małszewo		9	166/3	2	3	12
276	Małszewo		10	161	2	3	249
277	Małszewo		13	15/3	1	3	90
278	Małszewo		13	11	2	3	110
279	Małszewo		13	11	2	3	59
280	Małszewo		13	11	2	3	123
281	Małszewo		13	11	2	3	26
282	Małszewo		14	14/2	2	3	42
283	Małszewo		14	14/2	2	3	57
284	Małszewo		19	25/2	2	3	65
285	Małszewo		23	156	2	3	34
286	Małszewo		23	156	2	3	98
287	Małszewo		23	156	2	3	242
288	Małszewo		23	156	2	3	33
289	Małszewo		27	150	2	3	140
290	Małszewo		27	150	2	3	22
291	Małszewo		28	149	2	3	58
292	Małszewo		29	108	2	3	38

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
293	Małszewo		29	108	2	3	362
294	Małszewo		31	147	2	3	218
295	Małszewo		31	147	2	3	288
296	Małszewo		33	144/2	2	3	18
297	Małszewo		33	144/2	2	3	10
298	Małszewo		33	39/4	2	3	148
299	Małszewo		39	115/22	2	3	229
300	Małszewo		42	302	2	3	33
301	Małszewo		42	302	2	3	10
302	Małszewo		47	94/9	2	3	272
303	Małszewo		49	205	2	3	61
304	Małszewo		BN	53/2	2	3	58
305	Małszewo		BN	53/42	2	3	31
306	Małszewo		BN	53/59	2	3	37
307	Małszewo		BN	53/59	2	3	209
308	Małszewo		BN	53/59	2	3	57
309	Małszewo		BN	53/59	2	3	22
310	Małszewo		BN	145/1	2	3	25
311	Małszewo		BN	90/28	2	3	25
312	Małszewo		BN	286/5	2	3	102
313	Małszewo		BN	286/5	2	3	99
314	Narty	Aleja Róż	10	105/6	2	3	92
315	Narty	Aleja Róż	10	105/6	2	3	45
316	Narty	Brzozowa	4	18/28	2	3	98
317	Narty	Brzozowa	7	18/18	2	3	92
318	Narty	Brzozowa	7	18/18	2	3	17
319	Narty	Brzozowa	14	18/13	2	3	100
320	Narty	Brzozowa	BN	18/20	2	3	82
321	Narty	Długa	1	142/1	2	3	49
322	Narty	Długa	1	142/1	2	3	37
323	Narty	Długa	16	61/16	2	3	209
324	Narty	Długa	17	117/1	2	3	291
325	Narty	Długa	22	34	2	3	153
326	Narty	Długa	22	34	2	3	156
327	Narty	Długa	24	35	2	3	120
328	Narty	Długa	24	35	2	3	28
329	Narty	Długa	29	157/2	2	3	140
330	Narty	Długa	39	111	2	3	167
331	Narty	Długa	39	111	2	3	150
332	Narty	Długa	53	74/2	2	3	66
333	Narty	Długa	BN	118	2	3	214
334	Narty	Długa	BN	118	2	3	29
335	Narty	Modrzewiowa	2c	81/9	2	3	110
336	Narty	Modrzewiowa	BN	81/6	2	3	96
337	Narty	Parkowa	BN	105/30	2	3	137
338	Narty	Parkowa	BN	105/29	2	3	104
339	Narty	Spacerowa	BN	61/30	2	3	2
340	Narty	Spacerowa	BN	61/30	2	3	71
341	Narty	Strzała	23	162	2	3	51

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
342	Narty	Zielona	BN	20/26	2	3	64
343	Narty		BN	157/1	2	3	180
344	Nowe Borowe		1	201	2	3	36
345	Nowe Borowe		2	200	2	3	161
346	Nowe Borowe		2	200	2	3	32
347	Nowe Borowe		11	204	2	3	57
348	Nowe Borowe		12a	111	2	3	214
349	Nowe Borowe		BN	203	2	3	21
350	Nowy Dwór		5	199	2	3	8
351	Nowy Dwór		5	199	2	3	8
352	Nowy Dwór		6	217/2	2	3	2
353	Nowy Dwór		11	181/5	2	3	153
354	Nowy Dwór		11	182	2	3	53
355	Nowy Dwór		11	182	2	3	44
356	Nowy Dwór		12	519/8	2	3	107
357	Nowy Dwór		18	156	2	3	81
358	Nowy Dwór		18	156	2	3	71
359	Nowy Dwór		18	156	2	3	16
360	Nowy Dwór		19	155/2	2	3	17
361	Nowy Dwór		19	155/2	2	3	174
362	Nowy Dwór		20	154	2	3	140
363	Nowy Dwór		20	154	2	3	46
364	Nowy Dwór		24	146	2	3	225
365	Nowy Dwór		26	127/1	2	3	61
366	Nowy Dwór		26	127/1	2	3	41
367	Nowy Dwór		26	126	2	3	228
368	Nowy Dwór		26	125/2	2	3	41
369	Nowy Dwór		27	129	2	3	140
370	Nowy Dwór		30	134/2	2	3	20
371	Nowy Dwór		31	135/2	2	3	31
372	Nowy Dwór		33	142	2	3	23
373	Nowy Dwór		33	142	2	3	60
374	Nowy Dwór		33	142	2	3	242
375	Nowy Dwór		38	86	2	3	27
376	Nowy Dwór		38	86	2	3	26
377	Nowy Dwór		38	86	2	3	67
378	Nowy Dwór		38	86	2	3	209
379	Nowy Dwór		42	251	2	3	18
380	Nowy Dwór		44	504/5	2	3	83
381	Nowy Dwór		46	45/6	2	3	110
382	Nowy Dwór		40a	195	2	3	18
383	Nowy Dwór		BN	77/2	2	3	499
384	Nowy Dwór		BN	77/2	2	3	322
385	Nowy Dwór		BN	77/2	2	3	40
386	Nowy Dwór		BN	125/1	2	3	17
387	Nowy Dwór		BN	125/1	2	3	249
388	Nowy Dwór		BN	158	2	3	142
389	Nowy Dwór		BN	83	2	3	8
390	Nowy Dwór		BN	198	2	3	219

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
391	Nowy Dwór		BN	198	2	3	102
392	Nowy Dwór		BN	218/1	2	3	40
393	Nowy Dwór		BN	186/4	2	3	35
394	Nowy Dwór		BN	185/1	2	3	10
395	Piduń		1	7/1	2	3	13
396	Piduń		2	221	2	3	24
397	Piduń		5	212	2	3	31
398	Piduń		5	212	2	3	82
399	Piduń		17	62/74	2	3	93
400	Piduń		62/34	62/34	2	3	30
401	Piduń		BN	42/2	2	3	111
402	Piduń		BN	42/2	2	3	16
403	Piduń		BN	54/16	2	3	66
404	Piduń		BN	55/4	2	3	129
405	Piduń		BN	215	2	3	9
406	Piduń		BN	62/35	2	3	70
407	Piduń		BN	62/35	2	3	70
408	Piduń		BN	62/30	2	3	127
409	Piduń		BN	62/24	2	3	85
410	Piduń		BN	62/20	2	3	85
411	Rekownica		3	2/31	2	3	216
412	Rekownica		3	2/31	2	3	51
413	Rekownica		9	80/4	2	3	124
414	Rekownica		16	47	2	3	98
415	Rekownica		50a	28/7	2	3	25
416	Rekownica		BN	118/1	2	3	126
417	Rekownica		BN	118/1	2	3	72
418	Rekownica		BN	19/4	2	3	45
419	Rekownica		BN	19/41	2	3	23
420	Rekownica		BN	42	2	3	54
421	Rekownica		BN	2/5	2	3	98
422	Rekownica		BN	2/4	2	3	62
423	Szuć		3	228	2	3	20
424	Szuć		3	228	2	3	13
425	Szuć		3	228	2	3	160
426	Szuć		8	230	2	3	218
427	Szuć		8	230	2	3	297
428	Szuć		10	578	2	3	29
429	Szuć		10	578	2	3	6
430	Szuć		11	268/3	2	3	57
431	Szuć		27	531	2	3	133
432	Szuć		31	538/1	2	3	45
433	Szuć		34	527/1	2	3	7
434	Szuć		40	518	2	3	252
435	Szuć		176	257	2	3	77
436	Szuć		33a	528	2	3	242
437	Szuć		33a	528	2	3	24
438	Szuć		33a	528	2	3	16
439	Szuć		BN	36/1	2	3	256

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
440	Szuć		BN	242/1	2	3	201
441	Szuć		BN	256	2	3	233
442	Szuć		BN	539	2	3	117
443	Szuć		BN	529	2	3	129
444	Szuć		BN	414/1	2	3	840
445	Szuć		BN	414/1	2	3	222
446	Szuć		BN	580	2	3	187
447	Waplewo		3	135	2	3	158
448	Waplewo		12	150	2	3	40
449	Waplewo		12	150	2	3	22
450	Waplewo		12	150	2	3	22
451	Waplewo		16	58	2	3	221
452	Waplewo		16	58	2	3	25
453	Waplewo		19	90	2	3	171
454	Waplewo		19	90	2	3	50
455	Waplewo		20	90	2	3	21
456	Waplewo		24	118/1	2	3	16
457	Waplewo		24	73/1	2	3	242
458	Waplewo		BN	93/4	2	3	57
459	Waplewo		BN	93/11	2	3	40
460	Waplewo		BN	93/2	2	3	93
461	Waplewo		BN	93/3	2	3	42
462	Waplewo		BN	66/1	2	3	24
463	Waplewo		BN	109/7	2	3	359
464	Waplewo		BN	109/9	2	3	136
465	Waplewo		BN	126/1	2	3	24
466	Waplewo		BN	144	2	3	66
467	Waplewo		BN	154	2	3	18
468	Waplewo		BN	154	2	3	12
469	Waplewo		BN	67	2	3	17
470	Waplewo		BN	67	2	3	40
471	Waplewo		BN	67	2	3	293
472	Waplewo		BN	3396/3	2	3	20
473	Waplewo		BN	3396/1	2	3	20
474	Warchały	Akacyjowa	1	151	2	3	51
475	Warchały	Akacyjowa	11	157	2	3	120
476	Warchały	Akacyjowa	16	223/1	2	3	92
477	Warchały	Akacyjowa	17	224/1	2	3	81
478	Warchały	Akacyjowa	21	270	2	3	113
479	Warchały	Fryderyka Leyka	BN	35/7	2	3	29
480	Warchały	Fryderyka Leyka	BN	34	2	3	60
481	Warchały	Grzybowa	1	232/1	2	3	65
482	Warchały	Grzybowa	3	233	2	3	106
483	Warchały	Grzybowa	5	234	2	3	170
484	Warchały	Grzybowa	7	235	2	3	141
485	Warchały	Grzybowa	20	258	2	3	113
486	Warchały	Grzybowa	23	243	2	3	58
487	Warchały	Grzybowa	32a	219	2	3	157
488	Warchały	Grzybowa	BN	215	2	3	190

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
489	Warchały	Jeziorna	17	127	2	3	127
490	Warchały	Jeziorna	22	132	2	3	127
491	Warchały	Leśna	9	244	2	3	58
492	Warchały	Leśna	10	245	2	3	64
493	Warchały	Podleśna	3	183	2	3	109
494	Warchały	Podleśna	8	197	2	3	86
495	Warchały	Podleśna	10	198	2	3	105
496	Warchały	Podleśna	10	198	2	3	88
497	Warchały	Podleśna	10	199	2	3	75
498	Warchały	Podleśna	14	200	2	3	99
499	Warchały	Podleśna	17	192	2	3	68
500	Warchały	Podleśna	BN	204	2	3	36
501	Warchały	Podleśna	BN	203	2	3	82
502	Warchały	Podleśna	BN	205	2	3	85
503	Warchały	Spacerowa	BN	26/35	2	3	127
504	Warchały	Spacerowa	BN	26/35	2	3	4
505	Warchały	Spacerowa	BN	26/35	2	3	16
506	Warchały		BN	24/3	2	3	64
507	Witowo		12	5/29	2	3	974
508	Witowo		12	5/29	2	3	552
509	Witowo		12	5/29	2	3	399
510	Witowo		12	5/29	2	3	580
511	Witowo		12	5/29	2	3	948
512	Witowo		12	5/29	2	3	809
513	Witowo		12	5/29	2	3	1032
514	Witowo		12	5/29	2	3	219
515	Witowo		13	111	2	3	33
516	Witowo		13	111	2	3	33
517	Witowo		13	5/32	2	3	75
518	Witowo		13	114	2	3	24
519	Witowo		13	120	2	3	40
520	Witowo		15	177	2	3	12
521	Witowo		15	177	2	3	27
522	Witowo		17	128	2	3	98
523	Witowo		17	131	2	3	199
524	Witowo		18	130	2	3	218
525	Witowo		18	158	2	3	37
526	Witowo		19	163	2	3	79
527	Witowo		21	152	2	3	22
528	Witowo		21	154	2	3	383
529	Witowo		23	29/5	2	3	17
530	Witowo		23	29/5	2	3	51
531	Witowo		24	149	2	3	50
532	Witowo		24	259	2	3	156
533	Witowo		24	255	2	3	154
534	Witowo		24	251	2	3	150
535	Witowo		24	247	2	3	161
536	Witowo		25	135	2	3	296
537	Witowo		26	134	2	3	30

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
538	Witowo		26	134	2	3	298
539	Witowo		27	5/32	2	3	29
540	Witowo		27	133	2	3	297
541	Witowo		27	133	2	3	40
542	Witowo		27	133	2	3	24
543	Witowo		BN	5/31	2	3	23
544	Witowo		BN	5/29	2	3	28
545	Witowo		BN	5/29	2	3	44
546	Witowo		BN	5/29	2	3	49
547	Witowo		BN	5/29	2	3	32
548	Witowo		BN	5/29	2	3	12
549	Witowo		BN	178	2	3	27
550	Witowo		BN	5/32	2	3	38
551	Witowo		BN	5/32	2	3	56
552	Witowo		BN	5/32	2	3	8
553	Witowo		BN	143	2	3	26
554	Witowo		BN	164	2	3	42
555	Witówko		6	42/1	2	3	7
556	Witówko		6	42/1	2	3	23
557	Witówko		9	65	2	3	4
558	Witówko		11	275	2	3	122
559	Witówko		11	275	2	3	12
560	Witówko		12	120	2	3	128
561	Witówko		17	55/4	2	3	489
562	Witówko		BN	64	2	3	22
563	Witówko		BN	64	2	3	16
564	Witówko		BN	69/3	2	3	14
565	Witówko		BN	273	2	3	95
566	Witówko		BN	37	2	3	2

Legenda:

Typ płyt azbestowo-cementowych: 1 - płaskie, 2 - faliste, 3 - warstwowe

Stan płyt: 1 - wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie, 2 - ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku, 3 - ponowna ocena w terminie do 5 lat

Załącznik 9. Wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest

Województwo dolnośląskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów przemysłowych w Wałbrzychu
Adres składowiska	ul. Górnicza 1, 58-303 Wałbrzych województwo dolnośląskie, powiat wałbrzyski, gmina Wałbrzych
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne
Wolna pojemność m³	31 793

Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Trzebczu
Adres składowiska	ul. Dąbrowskiego 2, 59-100 Polkowice województwo dolnośląskie, powiat polkowicki, gmina Polkowice
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	1 205

Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Marcinowie
Adres składowiska	Pl. Piłsudskiego 1, 55-100 Trzebnica województwo dolnośląskie, powiat trzebnicki, gmina Trzebnica
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	950

Województwo kujawsko-pomorskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w Małociechowie
Adres składowiska	ul. Dworcowa 9, 86-120 Pruszcz województwo kujawsko-pomorskie, powiat świecki, gmina Pruszcz
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	99 289

Nazwa składowiska	Utylizacja Odpadów Bycz - Teodorowo
Adres składowiska	ul. Szybka 30, 88-200 Radziejów województwo kujawsko-pomorskie, powiat radziejowski, gmina Piotrków Kujawski
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	49 000

Województwo lubelskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów Piaski Zarzecze II (kwatery odpadów niebezpiecznych) w Kraśniku
Adres składowiska	ul. Piłsudskiego 12/1, 23-200 Kraśnik województwo lubelskie, powiat kraśnicki, gmina Kraśnik
Kod odpadów	06 07 01* – odpady azbestowe z elektrolizy
	06 13 04* – odpady z przetwarzania azbestu 10 11 81* – odpady zawierające azbest 10 13 09* – odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych 15 01 11* – opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi 16 01 11* – okładziny hamulcowe zawierające azbest 16 02 12* – zużyte urządzenia zawierające wolny azbest 17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	97 000

Nazwa składowiska	Składowisko odpadów Piaski Zarzecze II (kwatery odpadów azbestowych) w Kraśniku
Adres składowiska	ul. Piłsudskiego 12/1, 23-200 Kraśnik województwo lubelskie, powiat kraśnicki, gmina Kraśnik
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	112 511

Nazwa składowiska	Składowisko odpadów niebezpiecznych w Poniatowej Wsi
Adres składowiska	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Poniatowej Wsi ul. Młodzieżowa 4, 23-320 Poniatowa
Kod odpadów	16 02 12* – zużyte urządzenia zawierające wolny azbest 17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	950

Nazwa składowiska	Składowisko odpadów azbestowych w Srebrzyszcze
Adres składowiska	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Chelmie ul. Ks. Piotra Skargi 11, 22-100 Chelm
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	850

Województwo lubuskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów zawierających azbest w Chróściku
Adres składowiska	ul. Małuszyńska 180, 66-400 Gorzów Wielkopolski województwo lubuskie, powiat gorzowski, gmina Gorzów Wielkopolski
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	15 000

Województwo łódzkie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów niebezpiecznych w Jadwinówce
Adres składowiska	Jadwinówka, 97-500 Radomsko województwo łódzkie, powiat radomszczański, gmina Radomsko
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	8 000

Województwo małopolskie	
Nazwa składowiska	Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o. w Tarnowie
Adres składowiska	ul. Kwiatkowskiego 8, 33-100 Tarnów województwo małopolskie, powiat tarnowski, gmina Tarnów
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	15 000

Województwo małopolskie	
Nazwa składowiska	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych w Ujkowie Starym
Adres składowiska	Ujków Stary, 32-329 Bolesław województwo małopolskie, powiat olkuski, gmina Bolesław
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	38 148

Województwo mazowieckie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne
Adres składowiska	Rachocin, 09-200 Sierpc województwo śląskie, powiat sierpecki, gmina Sierpc
Kod odpadów	17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	44 800

Województwo podkarpackie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów w Młynach Zakładu Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno z/s w Skołoszowie
Adres składowiska	Skołoszów, 37-550 Radymno województwo podkarpackie, powiat jarosławski, gmina Radymno
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	35 643

Województwo podkarpackie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Pysznicy
Adres składowiska	ul. Wolności 295, 37-403 Pysznica województwo podkarpackie, powiat stalowowolski, gmina Pysznica
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	200

Województwo podlaskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Miastkowie
Adres składowiska	Miastkowo, 18-413 Miastkowo województwo podlaskie, powiat łomżyński, gmina Miastkowo
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	386

Województwo pomorskie	
Nazwa składowiska	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Gilwie Małej
Adres składowiska	Gilwa Mała 8, 82-500 Kwidzyn województwo pomorskie, powiat kwidzyński, gmina Kwidzyń
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	55 000

Województwo pomorskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Bierkowie
Adres składowiska	Bierkowo 120, 76-200 Słupsk województwo pomorskie, powiat słupski, gmina Słupsk
Kod odpadów	06 13 04* – odpady z przetwarzania azbestu 10 11 81* – odpady zawierające azbest 10 13 09* – odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych 15 01 11* – opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi 16 01 11* – okładziny hamulcowe zawierające azbest 17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	3 450

Województwo śląskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Knurowie
Adres składowiska	ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów województwo śląskie, powiat Gliwice, gmina Knurów
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	333 000

Województwo śląskie	
Nazwa składowiska	COFINCO-POLAND Sp. z o.o. w Jastrzębiu Zdrój
Adres składowiska	ul. Dębiny 36, 44-335 Jastrzębie-Zdrój województwo śląskie, powiat jastrzębie-zdrój, gmina Jastrzębie-Zdrój
Kod odpadów	17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	14 800

Województwo świętokrzyskie	
Nazwa składowiska	ŚRODOWISKO I INNOWACJE Sp. z o.o. w Dobrowie
Adres składowiska	Dobrow 8, 28-142 Tuczępy województwo świętokrzyskie, powiat buski, gmina Tuczępy
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	102 627

Województwo warmińsko-mazurskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w Półwsi
Adres składowiska	Półwieś, 14-230 Zalewo województwo warmińsko-mazurskie, powiat iławski, gmina Zalewo
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	15 000

Nazwa składowiska	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Elblągu
Adres składowiska	ul. Mazurska 42, 82-300 Elbląg województwo warmińsko-mazurskie, powiat elbląski, gmina Elbląg
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	1 000

Województwo wielkopolskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów niebezpiecznych w Koninie
Adres składowiska	ul. Sulańska 11, 62-510 Konin województwo wielkopolskie, powiat koniński, gmina Konin
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	95 000

Województwo zachodniopomorskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Sianowie
Adres składowiska	ul. Łubuszan 80, 76-004 Sianów województwo zachodniopomorskie, powiat koszaliński, gmina Sianów
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	8 000

Nazwa składowiska	EKO-MYŚL Sp. z o.o. w Dalsze
Adres składowiska	Dalsze 36, 74-300 Myślibórz województwo zachodniopomorskie, powiat myśliborski, gmina Myślibórz
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m²	2 500